

Το θρυλικό

Γεφύρι της Άρτας

Ο ΑΡΑΧΘΟΣ

ΤΡΙΜΗΝΙΑΙΑ ΕΚΔΟΣΗ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ ΚΕΝΤΡΙΚΩΤΩΝ ΑΡΤΑΣ «Ο ΑΡΑΧΘΟΣ»
Ερατοσθένους 6 – Κ. Ηλιούπολη – Τ.Κ. 163 41 – ΤΗΛ. 210.99.21.292 – FAX.210.99.61.787 • E-Mail: antoniouxr@tee.gr
ΠΕΡΙΟΔΟΣ Β' • ΧΡΟΝΟΣ 41ος - Αρ. φύλλου 204 • ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ-ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ-ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ 2018 • Τιμή Φύλλου: 1.25 €

Η εφημερίδα που ένωσε

Γέφυρα Τζαρή

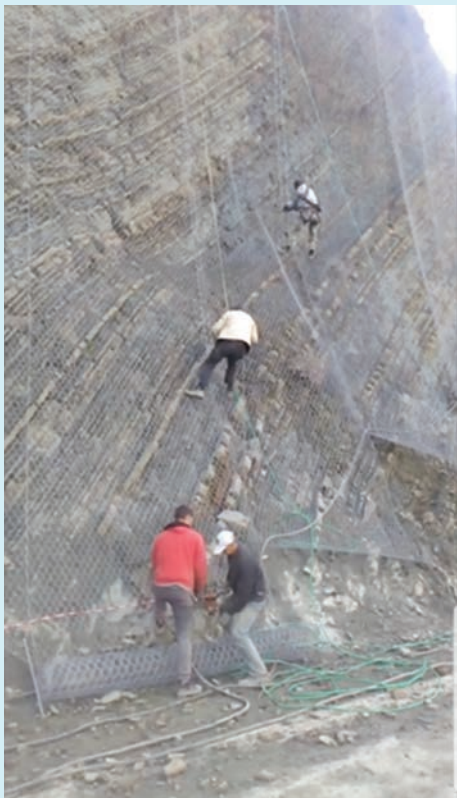
το Ξεροβούνι με τα Τζουμέρκα

ΣΤΕΦΑΝΙ ΚΡΥΟΝΕΡΙΟΥ ΟΙ 169 ΥΠΟΓΡΑΦΕΣ ΕΠΙΑΣΑΝ ΤΟΠΟ!

Οι 169 υπογραφές που συγκέντρωσε ο σύλλογος «ΑΡΑΧΘΟΣ» και που υποβλήθηκαν στο αντιπεριφερειάρχη κύριο Βασίλη Ψαθά, με σχετικό υπόμνημα, «ΑΡΑΧΘΟΣ» αρ. φύλλου 203, ήταν η αρχή για την επίλυση του προβλήματος. Ευχαριστούμε θερμά τον Κύριο Ψαθά για την άμεση ανταπόκρισή του. Οι εργασίες ολοκλήρωσης της προστασίας του πρανούς, του ακάλυπτου τμήματος, με συρματοκουρτίνες στο Στεφάνι Κρυονερίου άρχισαν, και γίνονται μετ'εμποδίων λόγω των δυσμενών καιρικών συνθηκών.

Κατασκευάστρια εταιρεία είναι η «ΑΛΕΞΗ Ρ. ΜΟΝΟΠΡΟΣΩΠΗ Ι.Κ.Ε.» και ο προϋπολογισμός του έργου είναι περίπου 72.000,00 €

Ελπίζουμε οι εργασίες να έχουν ολοκληρωθεί μέχρι το ΠΑΣΧΑ ώστε η διέλευση των πεζών και οχημάτων να γίνεται ανώδυνα. Λύνεται έτσι ένα πρόβλημα που ταλαιπωρεί τους κατοίκους 50 χρόνια.

Συρματοκουρτίνα στο φυσικό πρανές και πάκτωση στη βάση με ειδικά αγκύρια. ΣΩΣΤΗ ΔΟΥΛΕΙΑ!

Ανοιχτή Επιστολή

ΠΡΟΣ: Τον Περιφερειάρχη Ηπείρου και τον Περιφερειάρχη Θεσσαλίας.

Περαστικός ήμουνα απ' την ΕΘΝΙΚΗ ΟΔΟ ΑΡΤΑ - ΤΡΙΚΑΛΑ και ήθελα να διαμαρτυρηθώ έντονα για αυτό τον θλιβερό δρόμο που χαρακτηρίζεται «Εθνική Οδός». Η μόνη εξήγηση που θα μπορούσα να δώσω είναι ότι ο δρόμος έχει εγκαταλειφθεί επειδή, ουσιαστικά, αποτελεί παράκαμψη τόσο της Ιονίας οδού ΑΡΤΑ - ΓΙΑΝΝΕΝΑ όσο και του τμήματος ΕΓΝΑΤΙΑ - ΓΙΑΝΝΕΝΑ - ΘΕΣ/ΝΙΚΗ, και απ' τους οποίους οι παραχωρησιούχοι εισπράττουν τα πολύ ακριβά διόδια. Η εγκατάλειψη είναι εγκληματική και απαράδεκτη και εξηγούμαι: 1^ο Η χάραξη έχει πολλές και επικίνδυνες στροφές αλλά και ανάποδες κλίσεις.

2^ο Το τμήμα από Άρτα μέχρι Κάτω Αθαμάνιο, υποχρέωση της ΔΕΗ από την κατασκευή του φράγματος «ΠΟΥΡΝΑΡΙ», είναι απαράδεκτο για τη χάραξη και τα γεωμετρικά του στοιχεία.

3^ο Στο 80% του μήκους του δεν υπάρχει **διαγράμμιση**, με αποτέλεσμα να μη βλέπεις ούτε άξονα ούτε την άκρη του δρόμου και, ειδικά τη νύχτα με ομίχλη, ταξιδεύοντας τελείως στα **τυφλά**.

Και 4^ο και κυριότερο: σε όλο το μήκος του, αλλά ειδικότερα στο τμήμα απ' το ΠΕΤΑ μέχρι το ΑΘΑΜΑΝΙΟ, μετά από κακοκαιρία, **ο δρόμος γεμίζει πέτρες όλων των μεγεθών** με αποτέλεσμα να γίνεται αδιάβατος και τρομερά επικίνδυνος. Ρώτησα και μου είπαν ότι διαθέτει μηχανήματα μόνη της η Περιφέρεια και τον καθαρίζει. Αλήθεια με ποια λογική λειτουργούν πυροσβεστικά; Το αντίστοιχο θέμα η Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδος το έλυσε μόνιμα τοποθετώντας πλέγμα (κουρτίνες) σε πολλά σημεία του επαρχιακού δρόμου, αλλά και της Εθνικής οδού ΘΕΡΜΟΠΥΛΕΣ – ΑΝΤΙΡΡΙΟ.

συνέχεια στη σελ. 4

32^η ΑΡΑΧΘΙΝΗ ΦΑΣΟΛΑΔΑ ΚΥΡΙΑΚΗ 7 ΑΠΡΙΛΙΟΥ 2019

ΝΕΟΣ ΤΟΠΟΣ
ΔΙΕΞΑΓΩΓΗΣ
ΤΗΣ ΦΑΣΟΛΑΔΑΣ
(ΠΡΟΦΗΤΗΣ ΗΛΙΑΣ
ΗΛΙΟΥΠΟΛΗΣ)

Στους πρόποδες του Υμηττού, σε ένα πανέμορφο περιβάλλον με θέα όλο το λεκανοπέδιο της Αττικής, θα διεξαχθεί φέτος η 32^η Αραχθινή Φασολάδα.

Όπως κάθε χρόνο η φασολάδα θα συνοδεύεται από ρέγγες, ελιές, τουρσί, κρεμμύδια και άφθονο κρασί.

Για τους έχοντες GPS η διεύθυνση είναι ΜΑΡΑΘΩΝΟΜΑΧΩΝ 74 – ΗΛΙΟΥΠΟΛΗ, ή ΠΡΟΦΗΤΗΣ ΗΛΙΑΣ ΗΛΙΟΥΠΟΛΗΣ. Η πρόσβαση γίνεται από την Λ. Αλίου – Κατεχάκη, στην πρώτη πλατεία της Ηλιούπολης ακολουθούμε τη λ. Αλ. Παναγούλη και μετά τη δεξιά στροφή, στο κόψιμο της νησίδας στρίβουμε αριστερά στην οδό Τήνου. Στο τέρμα του δρόμου (στο βουνό) στρίβουμε αριστερά στην οδό Μαραθωνομάχων και στα 50 μ. στο δεξί μας χέρι είναι η είσοδος προς Προφήτη Ηλία.

Ραντεβού λοιπόν στην Ηλιούπολη.

Άποψη του χώρου που θα γίνει η 32^η Αραχθινή φασολάδα

ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΒΑΤΟΤΗΤΑΣ ΔΡΟΜΟΥ ΚΡΥΟΝΕΡΙ - ΝΑΖΑΙΟΙ

Δημοπρατήθηκε στις 13/12/2018 η ολοκλήρωση της ασφαλτόστρωσης του δρόμου Κρυονέρι – Ναζαίοι προυπολογισμού 220.000,00 με το ΦΠΑ.

Ανάδοχος του έργου αναδείχθηκε η εταιρεία ΠΡΟΜΗΘΕΑΣ ΑΤΕΒΕ, με ποσοστό έκπτωσης 47,97 % όπως φαίνεται και στον πίνακα που ακολουθεί με τις εταιρείες που συμμετείχαν στο διαγωνισμό και τα ποσοστά έκπτωσης που έδωσε η κάθε μία.

Η προθεσμία εκτέλεσης του έργου είναι 5 μήνες από την ημερομηνία υπογραφής της σύμβασης.

Σ.Σ. Φρονούμε πως το ποσό της έκπτωσης 105.000,00 € πρέπει να διατεθεί για τον λίαν επικίνδυνο δρόμο Φτέρης – Λαγκάδια ώστε να μη θρηνήσουμε και άλλα θύματα.

Α/Α Συστήματος: 77848
Τίτλος Έργου/Μελέτης: Βελτίωση βατότητας δρόμου Κρυονέρι Ναζαίοι Δ.Κ. Τζουμέρκων

ΠΙΝΑΚΑΣ ΣΥΜΜΕΤΕΧΟΝΤΩΝ ΚΑΤΑ ΣΕΙΡΑ ΜΕΙΟΔΟΣΙΑΣ

A/A	A/A καταθ.	Επωνυμία Προσφέροντα	Ποσοστό
1	105009	ΠΡΟΜΗΘΕΑΣ ΑΤΕΒΕ (ΑΝΩΝΥΜΗ ΤΕΧΝΙΚΗ ΕΜΠΟΡΙΚΗ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ)	47,97 %
2	105246	ΚΑΤΑΣΚΕΥΑΣΤΙΚΗ ΧΑΡΜΠΗΣ & ΣΙΑ ΟΕ	43,98 %
3	105280	ΦΟΥΚΑΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ	41,42 %
4	105270	Γ. Ν. & Θ. ΘΩΜΑΣ Ο.Ε. δ.τ. "ΕΡΓΟΤΕΧΝΙΚΗ"	41,00 %
5	105124	ΣΦΗΚΑΣ ΣΩΤΗΡΙΟΣ	40,71 %
6	105236	ΛΑΜΠΡΟΣ Ε. ΓΕΩΡΓΟΥΛΑΣ	40,44 %
7	104777	ΚΑΤΕΡΟΣ ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΤΟΥ ΧΡΗΣΤΟΥ	38,83 %
8	105294	ΚΑΛΛΙΑ ΕΥΑΓΓΕΛΙΑ ΤΟΥ ΙΩΑΝΝΗ	38,00 %
9	105150	ΑΡΤΙΝΗ ΤΕΧΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ ΚΑΤΑΣΚΕΥΩΝ Δ. ΤΖΙΚΕΡΑΣ ΚΑΙ ΣΙΑ ΟΕ	21,22 %

Το παρόν παράχθηκε με χρήση του ΕΣΗΔΗΣ. DC610B763FB755E2013E406E3679A840

ΓΕΦΥΡΑ ΠΛΑΚΑΣ

ΑΡΧΙΣΑΝ ΟΙ ΕΡΓΑΣΙΕΣ ΑΝΑΣΤΗΛΩΣΗΣ ΜΕ ΤΗΝ ΤΟΠΟΘΕΤΗΣΗ ΤΩΝ ΜΕΤΑΛΛΙΚΩΝ ΠΥΛΩΝΩΝ

«Ο ΑΡΑΧΘΟΣ»
ΤΡΙΜΗΝΙΑΙΑ ΕΚΔΟΣΗ
ΤΟΥ ΟΜΩΝΥΜΟΥ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ
ΚΕΝΤΡΙΚΩΤΩΝ ΑΡΤΑΣ

Ερατοσθένους 6, Κ. Ηλιούπολη 163 41
E-Mail: antoniouxr@tee.gr
Τηλ.: 210 9921292 - Fax: 2109961787

ΧΡΟΝΟΣ 41ος - Αρ. φύλλου 204
ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ-ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ-ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ 2018

ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΑ:
ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΚΕΝΤΡΙΚΩΤΩΝ ΑΡΤΑΣ
ΕΚΔΟΤΗΣ:

Ο Πρόεδρος του Συλλόγου
Χρήστος Ι. Αντωνίου
Τηλ.: 210 9921292

ΣΥΝΔΡΟΜΕΣ-ΥΛΗ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑΣ Κ.ΛΠ.

Ερατοσθένους 6, Κ. Ηλιούπολη 163 41
Email : antoniouxr@tee.gr
FAX : 210. 99.61.787

ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΣΥΛΛΟΓΟΥ

Πρόεδρος: Χρήστος Ι. Αντωνίου
Τηλ.: 210 9921292

Αντιπρόεδρος: Βασίλης Αναστασόπουλος
Τηλ.: 697.47.65.865

Γεν. Γραμματέας: Γεώργιος Κ. Γιώτης
τηλ.: 693.24.26.893

Ταμίας: Βίκυ Αράπη-Καραγιάννη
τηλ.: 697.20.90.800

Ειδικός Γραμματέας: Νικόλαος Γεωργογιάννης
τηλ.: 697.28.42.102

Δημόσιες Σχέσεις:

Μαρία Αράπη, τηλ.: 690.85.59.975
Τασούλα Ρακοπούλου, τηλ.: 697.22.82.573

Σελοδοποίηση-Εκτύπωση:

RED-T-POINT, τηλ.: 210-8656505

ΣΥΝΔΡΟΜΕΣ

ΤΡΑΠΕΖΑ ΠΕΙΡΑΙΩΣ: 5077-034530-131
IBAN τράπεζας Πειραιώς:
GR85 0172 0770 0050 7703 4530 131

ΧΡΗΣΙΜΑ ΤΗΛΕΦΩΝΑ

ΔΗΜΟΣ ΚΕΝΤΡΙΚΩΝ ΤΖΟΥΜΕΡΚΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ

ΓΡΑΦΕΙΟ ΔΗΜΑΡΧΟΥ/ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ 2685 360217

ΓΡΑΦΕΙΟ ΑΝΤΙΔΗΜΑΡΧΟΥ

ΚΑΘΑΡΙΟΤΗΤΑ-ΗΛΕΚΤΡΟΦΩΤΙΣΜΟΣ 2685 360213

ΥΔΡΕΥΣΗ-ΟΔΟΠΟΪΑ 2685 360212

ΒΟΗΘΕΙΑ ΣΤΟ ΣΠΙΤΙ 2685 360214

ΤΕΧΝΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ 2685 360225

ΔΗΜΟΤΟΛΟΓΙΟ 2685 360217

ΒΟΥΛΓΑΡΕΛΙ

ΔΗΜΑΡΧΕΙΟ 26850 22221-3

ΕΛΤΑ&ΤΑΧ.ΤΑΜ/ΡΙΟ 26850 22216

ΟΤΕ 26850 22212

ΑΣΤΥΝΟΜΙΚΟ ΤΜΗΜΑ 26850 22288

ΚΕΝΤΡΟ ΥΓΕΙΑΣ 26850 22584

22224, 22243

ΦΑΡΜΑΚΕΙΟ 26850 22615

ΥΠΟΘΗΚΟΦΥΛΑΚΕΙΟ &

ΣΥΜΒΟΛΑΙΟΓΡΑΦΕΙΟ 26850 22644,

6972 194054

ΚΤΕΛ ΑΡΤΑΣ 26810 27348

210-5133139

ΕΛΛΗΝΙΚΟΣ ΟΡΕΙΒΑΤΙΚΟΣ

ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΑΡΤΑΣ 26810 28030

RAFTING-VIA NATURA

(ΓΕΦΥΡΑ ΠΛΑΚΑΣ) 26850 31200

6972 223574

6979 419773

ΙΕΡΕΑΣ ΧΩΡΙΟΥ

ΜΑΝΟΣ ΧΡΥΣΑΝΘΟΣ 6946153141

ΚΑΦΕΝΕΙΑ & ΤΑΒΕΡΝΕΣ ΚΕΝΤΡΙΚΟΥ

• ΒΑΘΥΚΑΜΠΟΣ

ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ ΚΩΣΤΑΣ 6972 240257

• ΚΡΥΟΝΕΡΙ

ΚΑΛΙΑΚΑΤΣΟΣ ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ 26850 71219

ΣΦΗΚΑΣ ΣΤΕΦΑΝΟΣ 26850 71965

• ΝΑΖΑΙΟΙ

ΚΑΛΙΑΚΑΤΣΟΥ ΠΑΝΑΓΙΩΤΑ 26850 71391

ΚΑΛΙΑΚΑΤΣΟΣ Χ. ΓΕΩΡΓΙΟΣ 26850 71247

• ΦΤΕΡΗ

ΜΠΑΛΑΟΥΡΑΣ ΚΩΝ/ΝΟΣ 6934 292710

TAXI

• ΚΥΨΕΛΗ

ΠΟΥΡΝΑΡΑΣ ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ 26850 71328,

6972756998

• ΡΟΔΑΥΓΗ

ΠΑΠΑΒΑΣΙΛΕΙΟΥ ΚΩΝ/ΝΟΣ 26830 71385,

6944513727

ΚΑΛΙΑΚΑΤΣΟΥ ΛΑΜΠΡΙΝΗ 6976756826

ΚΟΡΔΑΛΗΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ 6974817606

ΙΠΠΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΑΓ.ΜΑΡΙΝΑΣ

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΣΤΑΜΠΑΜΠΑΣ 6946 241007

ΜΥΛΟΣ ΚΡΥΟΝΕΡΙΟΥ

ΚΩΣΤΑΣ ΤΣΙΒΟΛΑΣ 6979 519620

Τιμή Φύλλου: 1.25 €

ΑΝΤΛΗΤΙΚΟ ΣΥΓΚΡΟΤΗΜΑ ΣΤΑ ΛΑΓΚΑΔΙΑ ΤΕΣΣΕΡΑ ΧΡΟΝΙΑ ΧΩΡΙΣ ΝΑ ΣΥΝΔΕΘΕΙ ΜΕ ΤΗ ΔΕΗ

Η πρόταση του Αντιδημάρχου κου. Κώστα Αλυμάρα για **ΠΡΟΣΩΡΙΝΗ** λύση με αντλητικό συγκρότημα αντί φρεατίου διαχωρισμού νερού ή δεξαμενής που καταθέσαμε σχετική μελέτη προ 4ετίας στο Δήμο **ΔΕΝ ΠΡΟΧΩΡΑΕΙ**.

Το λόγο πλέον έχει ο Δήμαρχος.

Δεν μπορεί να πίνουν ακατάλληλο νερό από το 2006 δέκα οικογένειες (50 άτομα) που βρίσκονται στα ψηλότερα σημεία του οικισμού.

Στις μετρήσεις που έγιναν στο νερό της γεώτρησης στο ΣΕΛΙΟ, από το σύλλογό μας στις 21/9/2006 φαίνονται τα εξής:

Φθόριο 3,5 φορές πάνω από το όριο του ποσίου

Νάτριο 214 αντί 200 που είναι το όριο του ποσίου

Το πύλλαρ του αντλητικού συγκροτήματος χωρίς ρεύμα, δίπλα από την κολώνα της ΔΕΗ!!!"

Ρίζες. Ένας αιώνας Αξιοπρέπειας.

Στο σημείο που σμίγουν οι ταμπέλες για τα άνω Τζουμέρκα με εκείνες της Ανεμορράχης και του Διστράτου, μια ακακία μπέρδεψε το άκουσμά μου. Τα φύλλα της κελάριζαν σαν ήχος περάσματος νερού. Ξαφνιασμένη μέσα στην αβάσταχτη σιωπή, γύρισα πολλές φορές το κεφάλι μου, ώστε να εντοπίσω τελικά ότι ο ήχος έρχεται από κλαδιά που έστεκαν επάνω μου. Ύστερα γύρισα απέναντι προς τα μεγάλα βουνά και μετά στη σχισμή της Κιάφας. Άδεια όλα, έμοιαζαν σαν φόντο. Μέσα τους όμως λειτουργεί κανονικά μια καθημερινότητα που θέλει μεγάλη σκέψη για να κατανοηθεί.

Ο δρόμος γύριζε και ξαναγινότανε ευθύς, ανάμεσα από κόκκινα και κίτρινα δέντρα, αγριόχοιρους, πουλιά, κισσούς και φτέρες. Σπίτια με κλειστές κουρτίνες, πόρτες χρωματισμένες, πετροσκεπές μαυρισμένες από τις κακοκαιρίες. Μια πειθαρχία μεσημεριού που έμοιαζε σκοτάδι. Ο ήλιος τόσο χαμηλά στις βουνίσσιες πλαγιές δεν έφτανε, παρά μόνο πολύ νωρίς.

Πήρα μαζί μου στην Αθήνα, μερικά λευκά κλαδιά από τη μούχλα του ποταμού Αράχθου, δυο τρία ξερόχορτα και φύλλα σφενδάμου. Να ταβάλω στο βάζο της εισόδου, μαζί με τα άλλα, της προηγούμενης φοράς.

Νωρίτερα είχαμε σταθεί στην πόλη του Αγρινίου. Στην Εθνική οδό, που ανέμιζε μια ξεθωριασμένη σημαία παλαιότερα, σήμερα ήταν απλώς πρωί. Τα τραπεζομάντηλα έκαιγαν στον ήλιο της βεράντας, στρωμένα με τις πιέτες από το σιδέρωμα, δυο πίνακες σε ίσια κλίμακα στο σαλόνι. Οι «Σταχομαζώχτρες» του Francois Millet αριστερά και ο δυτικότροπος Ελαιών, με τις φιγούρες του Χριστού και των μαθητών του, φωτεινές να περπατούν στο βάθος, δεξιά. Οι πίνακες συμβολισμοί της εηλικιώσής μου. Ο Αγώνας στο λιοπύρι της ζωής και η Πίστη στην δροσιά ενός Ελαιώνα. Κάτω από αυτά, σε τραπεζάκια, φωτογραφίες. Μικρών, μεγάλων, επιτυχιών, γάμων, αποκαλυπτηρίων, γεννήσεων, εκθέσεων, πτυχίων, συναντήσεων με προσωπικότητες, μητροπολίτες, πρόεδροι, δάσκαλοι, καθηγητές, που επισκέφτηκαν πολλές φορές εκείνο το σαλόνι για την αμεσότητα της ανθρωπιάς και την γλυκύτητα που συνέθεταν οι οικοδοσότες του, μαζί.

Μερικά χιλιόμετρα μακριά από εκεί, το πρώτο σπίτι, το είχαν πια αγοράσει άλλοι. Ήταν ένα νεοκλασικό, με κήπο και σκάλες πέτρινες και μια βεράντα μικρή στη μέση

του δρόμου. Το μπρούντζινο χεράκι ήταν το κρεμαστό παιχνίδι των παιδικών μας χρόνων, το σήμα που θα ξεσήκωνε το σπίτι και τη γειτονιά ότι «Ηρθαμε»! Κάποτε, μια δασκάλα, μας δίδαξε ότι ο μπρούντζος φτιάχνεται από χαλκό και κασσίτερο και ήμουν ιδιαίτερως περήφανη που γνώριζα αυτή τη χημική σύνθεση των μετάλλων, όταν κτυπούσα το μπρούντζινο χεράκι της πράσινης εξώπορτας με τα καγκελωτά παραθύρια και την αναδυσόμενη αράχνη φυτό, που έκρυσσε στο χώμα της το ταχυδρομείο και τις πρωινές εφημερίδες.

Η ιστορία είναι ακόμη παλαιότερη. Σχετιζεται με την πίσω γειτονιά, τη φτωχογειτονιά των πολλών οικογενειών και της μιας κουζίνας. Της κουζίνας που έφτιαχνε νεροζούμια και τα παρουσίαζε στους άλλους για κοκκινιστό. «Να μην ξέρουν και μας συζητούν». Της κουζίνας που μοσχοβολούσε πλούτο από αξιοπρέπεια. Με μυστική συνταγή. Του τρανζίστορ, του σχολείου με τα κοντά παντελονάκια, της μόρφωσης που καλλιεργούνταν σιωπηλά κάτω από τρυπητά σκεπάσματα και μπέρτες στο λιγοστό φως, στα ασβεστωμένα σκαλάκια. Στην καταστροφή, στις πλημμύρες που τραυμάτισαν τα όνειρα, στο ηθικό που δεν πτοήθηκε και έφτιαξε τέχνη και μουσεία μέσα από τις ποταμίσιες λάσπες.

Και η ιστορία είναι ακόμη παλαιότερη. Υπήρξε στα ιόνια νησιά, στην δυτική χώρα, στα καλέμια, στα σφυριά, στα ιδρωμένα γραμματόσημα. Στην αναμονή, στα Χριστούγεννα με τα κρεμαστά λουκάνικα του πορτοκαλιού πάνω από το τζάκι και στη μοναξιά, στα πυροφάνια μέσα στη λίμνη, στους ξενιτεμούς για δουλειά, στα χιλιόμετρα για νερό και πολιτισμό, στην αναμονή, στους ξενιτεμούς.

Και η ιστορία είναι ακόμη πιο παλιά. Στους πολέμους. Στα χιόνια και στα βουνά. Σε εκείνους στην πρώτη γραμμή και σε εκείνους που έμεναν πίσω να περιμένουν και να καλλιεργούν τη ζωή που συνεχίζεται. Στους άλλους φαντάρους που γίνανε φίλοι. Στους θανάτους, στα όσα είδαν τα μάτια να γίνονται ιστορία. Στην επιστροφή της νίκης. Στην κανονική ζωή της ελευθερίας, στα φιλιά του μαζί, στη χαρά. Η ιστορία είναι ακόμη πιο παλιά. Στον έρωτα στις αρχές του 1910. Στον γάμο που γνώριζε πως θα υπερισχύσει απέναντι στη δύσβατη ανηφόρα και θα φέρει παιδιά, εγγόνια, δισέγγονα, επιτυχίες, με τρόπο απλό, όχι βαρύγδουπο. Με αξιοπρέπεια. Με το μαζί. Με την υπομονή και την πίστη.

Με το μύρισμα μιας τριανταφυλλιάς ρόδινης, που θα είχε τον τρόπο να φαίνεται περισσότερο από το κλάμα και τον πόνο. Η ιστορία των ριζών μου, ίσως να μοιάζει με πολλές άλλες. Όμως είναι η δική μου και αυτό με κάνει να νιώθω περήφανη. Ένας κύκλος από αυτήν, την παλαιά ιστορία, έκλεισε λίγο πριν από τα ξημερώματα της 4ης Νοεμβρίου 2018, με τη «φυγή» από τη ζωή της 99χρονης γιαγιάς μου, Βασιλικής Σπύρου.

Το να φέρω το όνομά της, αρχικό και επώνυμο ολόδια, μοιάζει για εμένα ως σκυτάλη.

Κλείνοντας ο κύκλος ζωής των γιαγιάδων και των παππούδων μου, με εκείνον της Βασιλικής, μοιάζει σαν να αφήνεις στο ράφι μιας βιβλιοθήκης ένα παλαιό βιβλίο, με ιστορικά γεγονότα, με αναφορές και πληροφορίες ζωής, όπως εκείνα των Μουσείων που χωρίζονται σε αιώνες. Από τον 20^ο αιώνα στον 21^ο. Μοιάζει κάπως έτσι. Και από εκεί και μετά στην σύγχρονη ιστορία. Τη δική μας.

Στους παππούδες μου και τις γιαγιάδες μου. Που χαμογελαστοί, χωρίς φανερούς πόνους, κακίες, φθόνους, ζηλίες, υπερβολές, μας δίδαξαν Αξιοπρέπεια. Αφιερωμένο στον Αιώνα Αξιοπρέπειας που έγινε ο τίτλος της ζωής μας.

Στην γιαγιά μου. Στη μνήμη της. Στην μνήμη της όμορφης Βασιλικής Σπύρου.

Η εγγονή της,
Βασιλική Σπύρου, του Παναγιώτη
(Ζωγράφος, Εικαστικός –
Εκπαιδευτικός Τέχνης
στο Κολλέγιο Ψυχικού, Ε.Ε.Ι)
Νοέμβριος, Αθήνα

*Η Βασιλική Γ. Σπύρου, με καταγωγή από την Ανεμορράχη της Άρτας, έφυγε από τη ζωή λίγο πριν από τα ξημερώματα της Κυριακής, 4ης Νοεμβρίου 2018, στην πόλη του Αγρινίου. Με εκείνη την ομορφιά που την έκανε ξεχωριστή. Τα παιδιά της με τις οικογένειές τους και πολλοί φίλοι της και συμπορευτές της, τη συνόδευσαν από τα Διαμαντέικα Αγρινίου, στην «τελευταία κατοικία» της, στο Δίστρατο του Αθαμανίου, στα Τζουμέρκα της Άρτας, στην Ήπειρο. Στο νεκροταφείο πίσω από το εκκλησάκι του Αγίου Αθανασίου. Πάνω από τον ποταμό του Αράχθου. Εκεί, δίπλα στο ταίρι της, τον παππού μου Γεώργιο Σπύρου, για να διασχίσουν τη δεύτερη ζωή μαζί, την Αιώνια.

«Ξενιτεμένο μου πουλί και παραπονεμένο,
η ξενιτιά σε χαίρεται κ' εγώ χω τον καημό σου.
Τι να σου στείλω, ξένη μου,
τι να σου προβοδήσω;
Μήλο αν σου στείλω σέπεται,
τριαντάφυλλο μαδιέται,
σταφύλι ξερογιάζεται, κυδώνι μαραγκιάζει.»
Παραδοσιακό, της Ηπείρου.

Μια αναδρομή στην ιστορία του 1^{ου} Γυμνασίου Άρτας

του **Ελπιδοφόρου Ιντζέμπελη**

Στην πόλη της Άρτας, από τα μέσα του 17^{ου} αιώνα λειτούργησε η Σχολή Μανωλάκη. Η Σχολή, η ίδρυση της οποίας έγινε έπειτα από προτροπή του Πατριάρχη Ιεροσολύμων Νεκταρίου, στεγάστηκε στον περὶβολο του ναού του Αγίου Βασιλείου, στο κέντρο της πόλης. Μετά τη διάλυση της Σχολής Μανωλάκη, η οποία λειτούργησε επί ενάμιση αιώνα χωρίς διακοπή, ιδρύθηκε η Ελληνική Σχολή, που το 1845 μεταστεγάστηκε στον Άγιο Μηνά. Το 1836, ευαισθητοποιημένοι σε ζητήματα παιδείας Αρτινοί έχτισαν το Αλληλοδιδασκτικό Σχολείο. Το Παρθεναγωγείο για τη μόρφωση των κοριτσιών ιδρύθηκε με έξοδα της Ιεράς Μονής της Κάτω Παναγιάς. Στο Παρθεναγωγείο, που βρισκόταν στη συνοικία του Αγίου Κων/νου, στο σπίτι του Παναγιώτη Κομπότη, φοιτούσαν κάθε χρόνο γύρω στα 150 κορίτσια.

Επιπλέον πρέπει να αναφερθεί ότι στην Άρτα υπήρχαν δύο οθωμανικές και μία εβραϊκή σχολή. Τα έξοδα λειτουργίας των σχολείων και οι μισθοί των δασκάλων πληρώνονταν από τα μοναστήρια της περιοχής αλλά και από τον Φιλεκπαιδευτικό Σύλλογο Κωνσταντινουπόλης.

ΤΟ 1^Ο ΓΥΜΝΑΣΙΟ ΑΡΤΑΣ

Έπειτα από την απελευθέρωση της Άρτας, το 1881, με νομοθετική ρύθμιση την επόμενη χρονιά, το 1882, ιδρύθηκε το Γυμνάσιο της Άρτας. Η λειτουργία του Γυμνασίου ξεκίνησε από το σχολικό έτος 1882-83 με 2 τάξεις. Την επόμενη χρονιά, 1883-84, προστέθηκε και Τρίτη τάξη, οπότε το Γυμνάσιο λειτούργησε ως τριτάξιο.

Το 1929 το τετρατάξιο Γυμνάσιο και τα δύο ελληνικά σχολεία της Άρτας συγχωνεύτηκαν σε ένα εξατάξιο σχολείο. Στη συνέχεια αυτό μετατράπηκε σε Σχολή Μέσης Εκπαίδευσης, με κλασικό και πρακτικό τμήμα από την 1^η Γυμνασίου. Από το σχολικό έτος 1936-37 λειτουργεί ως μεικτό (αρρένων- θηλέων). Το τμήμα αρρένων το πρωί, το τμήμα θηλέων το απόγευμα. Το 1^ο Γυμνάσιο Άρτας στεγάστηκε σε διάφορα ιδιωτικά κτίρια, όπως του Γαρουφαλιά, πρώην Μπόρου, όπου στεγαζόταν το αγγλικό προξενείο και Κατόπιν στο οίκημα Κεχαγιά, κοντά στο κάστρο. Από το 1933 βρίσκεται εκεί όπου στεγάζεται σήμερα. Πρώτος γυμνασιάρχης του 1^{ου} Γυμνασίου Άρτας ήταν ο φιλόλογος Σπυρίδων Καλέλης. Υπηρέτησε ως γυμνασιάρχης επί 17 συναπτά έτη.

Κατά το διάστημα 1889-1922 αποφοίτησαν με άριστα οι μαθητές Χρήστος Λαμπράκης, μετέπειτα ιδρυτής της έδρας των νεοελληνικών σπουδών της Γενεύης, ο Ελευθέριος Κοτσαρίδας (αργότερα διακεκριμένος δημοσιογράφος) και ο Χρήστος Καρατζένης, ο οποίος έγινε στρατηγός. Είναι αλήθεια ότι το 1^ο Γυμνάσιο Άρτας έβγαλε πολλούς άξιους αποφοίτους, που διακρίθηκαν στην πόλη αλλά και στην υπόλοιπη Ελλάδα.

ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΚΑΙ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΙ

Τα περισσότερα αρχεία που έχουν σχέση με το πρώτο Γυμνάσιο, υπάρχουν σήμερα στο Γενικά Αρχεία του κράτους στην Άρτα. Τα συγκεκριμένα αρχεία διασώθηκαν κατά την περίοδο της γερμανικής κατοχής σε αντίθεση με τα αρχεία των υπόλοιπων χωριών του νομού που κάηκαν.

Στις 12 Ιανουαρίου 1830 συνεδρίασε η σχολική επιτροπή, που μεταξύ των άλλων καθόρισε αυστηρά μέτρα για τους μαθητές. Διαβάστε με την καθαρεύουσα της εποχής τα παράλογα -για τη σημερινή εποχή- παιδονομικά μέτρα, όπως τα ονόμαζαν: **1. Απαγορεύεται εις τους μαθητάς να φοιτώσιν (συχνάζουν) εις καφενεία, καπηλεία, χοροδισκαλεία, κινηματογράφους. Κατ' εξαίρεσιν επιτρέπεται η φοίτησις εις ζαχαροπλαστεία,**

επί της κεντρικής οδού, εφ' όσον συνοδεύονται υπό των γονέων των ή κηδεμόνων των, ωσαύτως επιτρέπεται η μετάθασις εις τοιαύτα ζαχαροπλαστεία μόνον προς αγοράν γλυκίσματος. 2. Απαγορεύεται εις τους μαθητάς την συναναστροφήν μετά εξωσχολικών ξένων προς αυτούς. 3. Απαγορεύεται εις τους μαθητάς αυστηρώς το κάπνισμα. 4. Απαγορεύει την χρήσιν ποδηλάτου εντός της πόλεως. 5. Υποχρεοί τους μαθητάς να αποχωρήσουν εκ της αγοράς από της εβδόμης μετά μεσημβρίας (όχι σαν σήμερα που πρώτα πάνε οι γονείς σπίτι και μετά οι μαθητές μεσονύχτιες ώρες). 6. Υποχρεοί τους μαθητάς να κείρωσιν (να κουρεύουν) την κόμην των εν χρω (με την ψιλή) και επιβάλλει το μαθητικόν ηλίκιον.

Σ.Σ: την τήρηση των ανωτέρω διατάξεων θα παρακολουθώσι πάντες οι καθηγηταί ιδία οι εφημερεύοντες αποχωρούντες μίαν ώραν τουλάχιστον των μαθητών.

ΟΙ ΜΑΘΗΤΕΣ ΑΝΤΙΣΤΕΚΟΝΤΑΙ...

Είναι αλήθεια ότι ο εσωτερικός κανονισμός ήταν πολύ σκληρός. Με την παραμικρή απόκλιση υπήρχε και ανάλογη τιμωρία. Οι μαθητές ένωσαν σαν να ήταν κλεισμένοι στα μικρά τείχη της Άρτας. Από αφηγήσεις για τις δεκαετίες του 1920-30-40 συμπεραίνουμε ότι οι μαθητές συχνά καταστρατηγούσαν τους αυστηρούς κανόνες, θέλοντας να γευ-

μνασιάρχη. Ακούγαμε συνέχεια για τον «πατέρα» τον Μεταξά, μας μάθαινε υποχρεωτικά και τραγούδια, όπως τον Ύμνο της 4^{ης} Αυγούστου σε στίχους του Τίμου Μωραιτίνη. Η Κατοχή που ακολούθησε με βρήκε στην Άρτα. Ήταν η ανατροπή των πάντων, η οποία και διέκοψε τις σπουδές στο Γυμνάσιο. Την επόμενη χρονιά 41-42 ξανάρχισαν τα μαθήματα, αλλά με επιταγμένα από τους Γερμανούς τα κτίρια των καλών σχολείων, των πετρόκτιστων, φτιαγμένων επί Βενιζέλου. Έτσι τα μαθήματα γίνονταν στις εκκλησίες, στα μπροστινά στασίδια. Σε μία ωραία εκκλησία μεταβυζαντινή, του Αγίου Βασιλείου, τελείωσα το Γυμνάσιο. Απέναντι ήταν ένα από τα «καλά» σπίτια, τα πορνεία της εποχής. Με τη ματρόνα του στο μπαλκόνι. Στα διαλείμματα πολλά τα πειράγματα από τους τελειόφοιτους και οι αποστροφές εκείνης σε μας που ως «άβγαλτα σχολιαρούδια» διασκεδάζαμε με την όλη διαδικασία (Γιώργος Δουατζής: «Γιάννης Δάλλας, να βγω από μένα» Εκδόσεις Καπόν»)

ΟΜΩΣ ΤΙ ΓΙΝΟΤΑΝ ΜΕ ΤΙΣ ΜΑΘΗΤΡΙΕΣ;

Η κυρία Αλίκη Καραβασίλη- Κουτσούμπα μας κατατοπίζει χαρακτηριστικά: «Στο 8τάξιο Γυμνάσιο Θηλέων Άρτας μπήκα το 1941, μετά από εισαγωγικές εξετάσεις. Συστεγαζόταν με Γυμνάσιο Αρρένων. Μία βδομάδα πηγαίναμε

1^ο γυμνάσιο Άρτας

τούν τις πιο απλές απολαύσεις, όπως να καθίσουν σε κάποιο καφενείο, να καπνίσουν αλλά και να ερωτευτούν. Ο Τάκης Βαφιάς περιγράφει γλαφυρά εικόνες των νέων εκείνης της εποχής: *“...τη δεκαετία του 1920 οι νέοι πήγαιναν κρυφά στο καφενείο του Δωρόθεου, που ήταν στις όχθες του ποταμού Αράχθου, όπου κάπνιζαν τσιγάρα και έπαιζαν χαρτιά. Τα πράγματα ήταν πολύ πιο δύσκολα για τις μαθήτριες. Φορούσαν πάντα ποδιές και δεν μπορούσαν να κυκλοφορήσουν μόνες τους στο κέντρο της πόλης. Γι' αυτό περνούσαν στα κρυφά γύρω από τους περιφερειακούς δρόμους κατά το σούρουπο, για να μην μπορούν να τις αναγνωρίσουν.»*

Η ΕΠΟΧΗ ΤΗΣ ΔΙΚΤΑΤΟΡΙΑΣ ΤΟΥ ΜΕΤΑΞΑ

Σε μία άλλη μαρτυρία της εποχής διαβάζουμε: «Το 1939 στην εποχή του δικτάτορα Μεταξά μας υποχρέωναν να ενταχθούμε στην ΕΟΝ (Εθνική Οργάνωση Νέων), τη Νεολαία του καθεστώτος. Εγώ το απέφευγα, μου φαινόταν γελοίο να ντυθώ με την μπλε στολή της ΕΟΝ, με τους άσπρους γιακάδες. Αλλά ο γυμνασιάρχης μασκαρεμένος με τη στολή του φαλαγγάρχη της ΕΟΝ, μας υποχρέωνε να ενταχθούμε διότι είχε αυτές τις εντολές. Μέχρι και ο μεταξικός νομάρχης παρατηρούσε πώς αντιδρούσαμε στις συστάσεις του γυμνασιάρχη στο προαύλιο του σχολείου. Μας παρακολουθούσε απ' την πλατεία ψηλά, μπροστά στην Παρηγορήτισσα, και έστελνε τον κλητήρα του για να μας αναφέρει στο γυ-

πρωί τα κορίτσια και μία τα αγόρια εναλλάξ. Οι μαθήτριες δεν ήταν μόνο από την Άρτα αλλά και απ' το Πέτα, Κωστακιούς, Κομπότι ακόμη και απ' την Αμφιλοχία. Οι καθηγητές μας ήταν πολύ αυστηροί αλλά οι περισσότεροι ήταν δίκαιοι και λογικοί. Τους σεβόμασταν. Θυμάμαι με πολύ σεβασμό τη Μαρίκα Οικονόμου- Αλεξίου, τον Γυμνασιάρχη Στέφανο Παππά, τον φιλόλογο Χρηστίδη, τον μαθηματικό Κώστα Παπαϊωάννου, τους φυσικούς Τσόλκα και Σουλτάνη, το γυμναστή Ν. Χαλκιά και τον Γ. Σιδηρόπουλο, καθηγητή των Γαλλικών. Θυμάμαι ότι ερχόταν και επιθεωρητής, ο οποίος καθόταν στην έδρα και παρακολουθούσε το μάθημα. Στα Μαθηματικά όσες δυσκολεύονταν και είχαν την οικονομική άνεση, πήγαιναν φροντιστήριο, στον Αιμίλιο Ψαθάς. Με τ'αγόρια του Αρρένων δεν είχαμε πολλά πολλά αλλά συχνά βρίσκαμε κάτω απ' τα θρανία ραβασάκια που μας ζητούσαν ραντεβού ή μας έγραφαν τ' όνομά τους... Οπότε ξέραμε με ποιον καθόμαστε στο ίδιο θρανίο. Φορούσαμε μαύρη ποδιά με άσπρο γιακαδάκι και τα μαλλιά κοτισιδάκια. Στη γυμναστική φορούσαμε μαύρες κιλότες μέχρι το γόνατο. Κατά τη διάρκεια της Κατοχής- δεν θυμάμαι ακριβώς πότε- το σχολείο σταμάτησε τη λειτουργία του για 2-3 μήνες περίπου. Δεν χάσαμε χρονιά. Τα πρωινά μας έδιναν γάλα ζαχαρούχο με κακάο. Το έβραζαν οι μαγειρίσες σε ένα καζάνι και μας το μοίραζαν στα κυπελάκια μας. Πηγαίναμε ημερήσιες εκδρομές με τα πόδια μέχρι Γραμμενίτσα, Μαράτι (Ιμαρέτ), Θεοτοκίο,

Κάτω Παναγιά.

Η ΔΕΚΑΕΤΙΑ ΤΟΥ 1960 ΚΑΙ Η ΑΥΣΤΗΡΗ ΠΕΙΘΑΡΧΙΑ

Τη δεκαετία του 60 τα πράγματα ήταν δύσκολα για όλους. Τα σημάδια του πολέμου και όσα ακολούθησαν με τον Εμφύλιο ήταν ακόμα νωπά και στα σχολεία όλης της χώρας κυριαρχούσε μια υπέρμετρη αυστηρότητα. Υπήρχαν περιορισμοί στην ενδυμασία μαθητών και μαθητριών (πηλίκια, ποδιές), στην ώρα κυκλοφορίας (που απαγορευόταν μετά τις 8 το βράδυ) και οι ποινές που επιβάλλονταν στους μαθητές για τα όποια παραπτώματά τους ήταν κάτι παραπάνω από αυστηρές. Ίσως και εξοντωτικές, γιατί όλοι πίστευαν πως «το ξύλο βγήκε απ' τον παράδεισο». Μέσα σ' αυτό το κλίμα λουπτό, με δικαιολογία τον σωφρονισμό, οι αποβόλές πήγαιναν σύννεφο. Επιπλέον μάλιστα επιτρεπόταν και η χειροδικία. Αποβολή για ασήμαντα πράγματα όπως: γιατί μιλούσε κανείς στην τάξη, γιατί αντιμιλούσε στους καθηγητές, γιατί κυκλοφορούσε «ασκεπής», γιατί πήγαινε στον κινηματογράφο, γιατί κάπνιζε (15ημερη) και άλλα.

Πέρα απ' τον εσωτερικό κανονισμό το γυμνάσιο είχε κι ένα βιβλίο που το έτρεμαν οι μαθητές, το ποινολόγιο. Όποιος έπαιρνε κακή διαγωγή στιγματιζόταν και ήταν δύσκολο να συνεχίσει τις σπουδές στο δημόσιο. Διαβάστε χαρακτηριστικά την τιμωρία που επιβλήθηκε στον Ναπολέοντα Ζέρβα: « Εν Άρτη τη 14^η Μαΐου 1909 ο σύλλογος των καθηγητών συνελθών εις συνεδρία, ίνα αποφασίση περί της τιμωρίας του μαθητού της τρίτης τάξεως Ναπολεόντος Ζέρβα αυθαδώς προσαχθέντος προς τον κύριον Γυμνασιάρχην και αποφάσισεν να αποβάλη αυτόν ένα μήνα.» (Ο Ναπολέων Ζέρβας, 1891-1957, ήταν μαθητής του 1^{ου} Γυμνασίου και αργότερα εξελίχθηκε σε στρατιωτικό και πολιτικό ηγέτη. Ήταν ο ιδρυτής και αρχηγός του ΕΔΕΣ (Εθνικού Δημοκρατικού Ελληνικού Συνδέσμου). Ένας άλλος μαθητής, όπως διαβάζουμε στο βιβλίο πρακτικών 1922-1926, αποβλήθηκε με την ποινή της πενθημέρου, διότι «κατά τη διδασκαλία του μαθήματος ησέβησε προσποιούμενος ότι καταλαμβάνεται υπό βηχός ή πταρμού». Ένας άλλος μαθητής γιατί «εισήρχετο εις το σχολείο με τας χείρας εις τας τσέπας ως αγοραίος τύπος». Ένας άλλος έφαγε 3 μέρες διότι «συνελήφθη εν εστιατορίω καπίλων». Και ο πιο ωραίος μόνο 2 μέρες γιατί επανειλημμένως κληθείς εις τα Αγγλικά δεν εγνώριζε, διαταχθείς δε να φέρη τον κηδεμόνα του απήντησε: βάλτε μονάδα, ο πατέρας μου δεν μπορεί να έρθει».

ΕΠΙΛΟΓΟΣ

Άλλες εποχές, άλλα ήθη, που σήμερα μας φαίνονται τόσο απαρχαιωμένα. Το σίγουρο είναι όμως ότι η ιστορική αναδρομή του 1^{ου} Γυμνασίου Άρτας μας ξαναφέρει μνήμες, εικόνες, θύμησες απ' τη μαθητική ζωή του προηγούμενου αιώνα, σε περιόδους δύσκολες αλλά ηρωικές. Το 1^ο Γυμνάσιο Άρτας είναι αδιαμφισβήτητα κομμάτι της ιστορίας του τόπου μας. Εκεί όλοι οι Αρτινοί που πέρασαν από αυτό βίωσαν καθημερινά χαρές, στενοχώριες, έρωτες, αγωνίες, έκαναν φιλίες, αναμνήσεις που έμειναν για πάντα χαραγμένες στη μνήμη τους ανεξίτηλα.

Σ.Σ. Αργότερα, γύρω στο 1960 λειτουργούσε στο ίδιο κτίριο και το 2^ο Γυμνάσιο μαζί, εναλλάξ πρωί – απόγευμα.

Επιμέλεια:
Ευγενία Ζαχαρή -
Κωσταθασίλη

Τα πανηγύρια του χωριού μας και οι εκδηλώσεις των συλλόγων

του ΑΝΤΩΝΗ ΜΑΝΟΥ

Το 2018 τα πανηγύρια μας βρέθηκαν σε καλό δρόμο διασκέδασης σε ολόκληρο το χωριό μας, εκτός της Φτέρης της Αγίας Παρασκευής, που μας τα χάλασε η βροχή.

ΑΠΟ ΤΑ ΜΟΥΣΙΚΑ ΔΡΩΜΕΝΑ ΣΤΟ ΧΩΡΙΟ ΜΑΣ

Οι καλλιτέχνες του χωριού μας και της γύρω περιοχής διασκέδασαν δυο φορές στο μαγαζί του Γιώργου και της Ευσταθίας Καλιακάτσου. Στη γιορτή του Αγίου Δημητρίου, η Δήμητρα Κ. Λαμπράκη και ο Δημήτριος Γ. Λαμπράκης μας διασκέδασαν στη γιορτή τους. Να είναι καλά και Χρόνια Πολλά.

Να είναι καλά και οι καλλιτέχνες του χωριού μας και της γύρω περιοχής, τους ευχαριστούμε θερμά.

του ΑΝΤΩΝΗ ΜΑΝΟΥ

ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΑΡΤΑΣ ΚΑΙ ΤΟΝ ΔΗΜΟ ΚΕΝΤΡΙΚΩΝ ΤΖΟΥΜΕΡΚΩΝ

Αναφέρω τα επικίνδυνα σημεία στους δρόμους του Κεντρικού. Στο Κρουονέρι, στην επαρχιακή οδό Νο 18, η γέφυρα είναι στενή και επικίνδυνη. Επίσης, στην επαρχιακή οδό Νο 20 Μηλιά – Ναζαίοι, στην ανηφόρα πρέπει να γίνει τσιμεντόστρωση από οπλισμένο σκυρόδεμα και πλέγμα. Πριν 2 χρόνια είχαμε κάποια κατάπτωση από την κάτω μεριά, επομένως, χρειάζεται προστασία με τοιχίο από τσιμέντα και πλέγμα. Επικίνδυνο σημείο είναι στο ρέμα του Γιωργάκη Καλιακάτσου. Τα νερά πάνε από εδώ και εκεί και από το σωλήνα. Μέσα στο συνοικισμό ο δρόμος να γίνει από τσιμέντο και πλέγμα. Κοντά στο σπίτι του Θεόδωρου Γεωργίου στον πλάτανο, υπάρχουν μόνιμα νερά και από κάτω είναι κούφιο. Στο δρόμο αυτό περνούν βαριά οχήματα φορτωμένα με αμμοχάλικα ακόμα και λεωφορεία του ΚΤΕΛ ΑΡΤΑΣ – από εκεί περνούν όλα.

ΓΙΑ ΤΟ ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΝΑΖΑΙΩΝ

Τα 8 παράθυρα του σχολείου είναι έτοιμα για τις κουνουπιέρες. Στη συνέχεια, θα χρειαστεί ένα καλό χρωμάτισμα στα ξύλινα παράθυρα, να προστατευτούν για 10 χρόνια, εφόσον θα είναι πάντοτε ανοιχτά. Αυτά πρέπει να γίνουν μέχρι το τέλος του καλοκαιριού. Όσον αφορά για τα λίγα οικονομικά που θα χρειαστούν, ο Σύλλογος συγκαλεί συνεδρίαση και απευθύνει πρόσκληση στους νέους που έχουμε στο χωριό μας και όλοι μαζί μπορούμε.

• Όλα αυτά τα χρόνια που περάσαμε όλοι μας μέσα στην ιστορία του Αράχθου, καταφέραμε να έχουμε 2 επίτιμους Προέδρους. Ο ένας ήταν ο αείμνηστος Δημήτριος Κ. Καλιακάτσος και ο δεύτερος ήταν ο αείμνηστος Κώστας Καμπρής. Αυτοί πόναγαν πάντα για τον κόσμο και για το χωριό μας. Περιμένουμε τη φωτογραφία του Κώστα Καμπρή για το σχολείο των Ναζαίων.

Σ.Σ. Επίσης, επίτιμος πρόεδρος του Αράχθου ήταν και ο Σωκράτης Αράπης, για πολλά χρόνια υπεύθυνος διεκπεραίωσης της εφημερίδας. Διέθετε το γραφείο του, επί της στοάς Φέξη και Πατησίων 14 όπου ήταν φύλακας, για τις συνεδριάσεις του Δ.Σ.

Ανοιχτή Επιστολή

συνέχεια από τη σελ. 1

Ειδικότερα, στη Βαρβαριάδα (ΚΑΡΠΕΝΗΣΙ) με κυκλοφοριακό φόρτο το ένα πεντηκοστό της ΑΡΤΑΣ – ΤΡΙΚΑΛΩΝ, και σε δρόμο επαρχιακό, τοποθετήθηκαν 50.000 m² περίπου, ελεύθερα πλέγματα και λύθηκε εσαεί το πρόβλημα. Επίσης, το ίδιο έγινε και στο στεφάνι στο Κρουονέρι Άρτας. Γιατί λοιπόν στον εθνικό δρόμο ΑΡΤΑ – ΤΡΙΚΑΛΑ υπάρχει τέτοια εγκατάλειψη και ειδικότερα στο τμήμα που ανήκει στην **Περιφέρεια Ηπείρου;**

Ευχαριστώ πολύ την εφημερίδα σας για τη φιλοξενία αλλά θα περιμένω μία απάντηση από τους «άρχοντες» που μας διοικούν!

Γιάννης Νεστορόπουλος
Πολιτικός Μηχανικός

«Γιορτή του Μύλου» στο Κρουονέρι

Ο πολιτιστικός σύλλογος Κρουονερίου διοργάνωσε πριν μερικά χρόνια τη γιορτή του Μύλου και την επανέλαβε και φέτος στις 13-08-2018.

Με προσπάθεια του ακούραστου ενενηντάρη μυλωνά Κ. Τσιβόλα αναστηλώθηκε και λειτουργεί παραδοσιακός μύλος. Δέση στον Άραχθο, αυλάκι για τη μεταφορά του νερού, πτώση από ψηλά για το γύρισμα της φτερωτής, μυλόπετρες και αλεύρι από σιτάρι και καλαμπόκι. Δίπλα στο κτίριο του Μύλου, η νεροτριβή και τα μαντάνια για τα σκουτιά και τις βελέντζες.

Η γιορτή έχει την ομορφιά της, επειδή γίνεται δίπλα στον μοναδικό παραδοσιακό μύλο με τα νερά του να τρέχουν σε αυλάκια στο χώρο της.

Στη φωτογραφία ο μυλωνάς Κ. Τσιβόλας μέσα στο μύλο με την Πρόεδρο του Συλλόγου των Απανταχού Διστρατιωτών Άρτας Ε. Ντάλα που παραβρέθηκε στη γιορτή.

Γιορτή τσίπουρου και ελιάς στους Ναζαίους

Στις 10 Νοεμβρίου 2018, στους Ναζαίους, έγινε η καθιερωμένη πλέον γιορτή τσίπουρου και ελιάς. Ο νέος πρόεδρος έκανε μία καινοτομία. Η γιορτή, για πρώτη φορά έγινε το πρωί, αμέσως μετά τη θεία λειτουργία. Παρευρέθηκε πλήθος κόσμου, το οποίο γλέντησε μέχρι τις απογευματινές ώρες. Τα εδέσματα ήταν πλούσια όπως κάθε φορά.

Ανακύκλωση

Απαράδεκτο, αλλά εν έτει 2018 τα περισσότερα χωριά των Κεντρικών Τζουμέρκων δεν διαθέτουν ούτε έναν μπλε κάδο ανακύκλωσης. Η ανακύκλωση ξεκινά από εμάς τους ίδιους.

Όσοι ζούμε στα χωριά και ξέρουμε τι σημαίνει ανακύκλωση, μαζεύουμε ανακυκλώσιμα είδη και με την πρώτη ευκαιρία επισκεψεύς μας στην Πόλη της Άρτας επισκεπτόμαστε και τους μπλε κάδους της.

Ανακύκλωση είναι η μέθοδος επεξεργασίας των απορριμάτων μας, όπου μετά από κάποιες επεξεργασίες, μετατρέπονται σε νέα υλοποιημένα και χρήσιμα υλικά. Λύση λοιπόν, όπου τ' άχρηστα για μās αντικείμενα και απορρίμματα των σπιτιών μας, παίρνουν νέες μορφές και χρήσεις.

Με την ενέργεια της ανακύκλωσης, εμείς οι ίδιοι μειώνουμε μερικώς τις καταστροφικές επιπτώσεις που απειλούν τον πλανήτη μας σε σχέση με την ατμοσφαιρική και υδάτινη ρύπανση. Έτσι, αυξάνουμε τις πιθανότητες για πιο υγιεινές για μās συνθήκες διαβίωσης και σταθερότητας στη ζωή μας. Απλά, εμείς πρέπει να μάθουμε -εάν δεν γνωρίζουμε-, ποια είδη είναι ανακυκλώσιμα.

Ενδεικτικά αναφέρω μερικά, ώστε να ξέρουμε πώς να τα διαχωρίζουμε και να τα διοχετεύουμε στους κατάλληλους κάδους.

Έκτος από τα πλαστικά, για τα οποία οι περισσότεροι από εμάς ήδη γνωρίζουμε, μιας που ο Διεθνής Οργανισμός Τυποποίησης έχει βγάλει κάποια ISO συστήματα ποιότητας, υπάρχει το γυαλί (μπουκάλια κι όχι σπασμένα τεμάχια), χαρτί, χαρτόκουτο, μέταλλα, αλουμίνια, πλαστικά, λαστιχένια αντικείμενα και υφάσματα. Πέραν αυτών όμως, θα ήθελα να αναφέρω και τα ακόλουθα.

Μπορούμε ν' ανακυκλώσουμε τις μη χρήσιμες ή κα-

τεστραμμένες μικροσυσκευές μας (καφετιέρες, τοστιέρες, σκούπες, μπαταρίες, υπολογιστές, κινητά και άλλα ηλεκτρικά ή ηλεκτρονικά είδη) δίνοντάς τα σε καταστήματα ηλεκτρικών και ηλεκτρονικών ειδών και τα οποία, βέβαια, συμμετέχουν στο πρόγραμμα ανακύκλωσης. Για τις μεγαλύτερες

οικιακές μας συσκευές (ψυγεία, κουζίνες, πλυντήρια), όπως επίσης και έπιπλα, αντί να τα πετάμε στον δρόμο, που εκτός από αντιαισθητικό είναι και επικίνδυνο, πρέπει να καλούμε τον Δήμο μας, ο οποίος είναι υποχρεωμένος να τα περισυλλέξει και μάλιστα, χωρίς καμιά από εμάς οικονομική επιβάρυνση.

Επίσης, φάρμακα τα οποία δεν μας χρειάζονται πλέον ή έχουν λήξει, δεν έχετε πάρα να τα παραδώσετε στον Φαρμακοποιό σας για να καταστραφούν ή να επιστρέψουν στις Φαρμακοβιομηχανίες.

Θα ήθελα να αναφερθώ και σε ένα άλλο είδος ανακύκλωσης. Κάτι, που όλοι εμείς που ζούμε σε χωριά, μπορούμε ν' αναπτύξουμε από μόνοι μας. Τα υπολείμματα τροφών μας και κηπευτικών μας αποβλήτων μετατρέπονται πολύ εύκολα σε λιπάσματα, τα οποία αντικαθιστούν την κοπριά και μάλιστα με καλύτερα αποτελέσματα στον κήπο μας για τα κηπευτικά και τα φυτά μας.

Όπως βλέπετε, η ανακύκλωση προσφέρει πολλά αρκεί εμείς οι ίδιοι να ξέρουμε το τι και πώς, να έχουμε περισσότερη θέληση προσφοράς για ένα καλύτερο αύριο, όχι μόνο για μās αλλά και για τα παιδιά μας.

Όλοι μαζί λοιπόν, ν' απαιτήσουμε από τον Δήμο μας κάτι πολύ απλό. Μπλε κάδους στο κάθε χωριό έστω και το πιο απομακρυσμένο και βέβαια ν' αποκτήσουμε οικολογική και περιβαλλοντική συνείδηση.

ΚΑΘΛΥΝ CRIGHTON-ΤΡΙΑΝΤΟΥ
ANEMOPPAXH

Τα ξεφλουδίσματα

του Βαγγέλη Χρ. Κομζιά

Τον παλιό καιρό, όταν δεν είχαν βγει οι θεριζοαλωνιστικές μηχανές ή δεν είχαν φτάσει ακόμα στο χωριό μας, ο διαχωρισμός του καλαμποκιού (της ρόκας, όπως τη λέγαμε) από το καβούκι της, το ξεφλούδισμά της δηλαδή, γινόταν με τα χέρια. Για τη χειρωνακτική λοιπόν αυτή εργασία, επειδή χρειάζονταν πολλοί, διοργάνωνονταν τα βράδια συνάξεις στα αλώνια των σπιτιών, που είναι γνωστές με το όνομα «ξεφλουδίσματα». Στις εκδηλώσεις αυτές έπαιρναν μέρος κατά προτίμηση, κατόπιν προσκλήσεως, συγγενείς και φίλοι αυτών που διοργάνωναν το ξεφλούδισμα. Από τα πολυπληθέστερα – συμμετείχαν πολλά άτομα τόσο από τα Λαγκάδια, όσο και από τη Μπούγα (Ανεμορράχη) – αλλά και από τα παραδοσιακότερα, ήταν αυτά που διοργάνωνε η οικογένεια του αείμνηστου συγχωριανού μας **Λάμπρου Καπρούτσου**. Θα αναφερθώ σε αυτά, χωρίς καθόλου να θέλω να μειώσω ή να απαξιώσω τα ξεφλουδίσματα που διοργάνωναν με τον ίδιο τρόπο οι άλλες οικογένειες του χωριού μας, με περισσότερο ή λιγότερο κόσμο, αναλόγως της σοδειάς. Οι συγχωριανοί μου λοιπόν έφταναν κατά παρέες το βράδυ, εξοπλιζο-

Ξαφνικά θρέθηκε η κόκκινη!!!

νταν αμέσως με το απαραίτητο «σουβλί», κατά προτίμηση ρεϊκίνο, και αραδιάζονταν γύρω γύρω στο πεζούλι του αλωνιού. Στη μέση οι ρόκες –ολόκληρη η σοδειά της χρονιάς– σχημάτιζαν έναν πελώριο λόφο, που οι παρυφές του έφταναν μέχρι τα πόδια των προσκεκλημένων και λόγω του όγκου του δύσκολα έβλεπες ή και καθόλου, αυτούς που κάθονταν στην απέναντι πλευρά. Δέος σε έπιανε να τον αντικρίζεις. Οι ρόκες πολλές και το αλώνι πελώριο. Αλλά «το μάτι δειλό, μα το χέρι τολμηρό» και ευτυχώς τα χέρια ήταν πολλά και δούλευαν γρήγορα. Ένα ισχυρό κίνητρο εξάλλου για γρήγορο ξεφλούδισμα, που το γνώριζαν πολύ καλά οι αγρότες της εποχής και γι'αυτό δεν παρέλειπαν ποτέ να προσθέσουν και λίγα κόκκινα σπυριά στον καλλιεργητικό σπόρο, ήταν η ελπίδα ανεύρεσης κόκκινης ρόκας, μια και κάτι τέτοιο θεωρούνταν καλός οιωνός και ξεχωριστή εύνοια της τύχης. Ανοίγαμε με το σουβλί την άκρη της και απογοητευμένοι που δεν ήταν κόκκινη –τις περισσότερες φορές– αποτελειώναμε γρήγορα γρήγορα το ξεφλούδισμά της, για να πάρουμε κάποια άλλη, με την ελπίδα μήπως είναι αυτή η εναγωνίως αναζητούμενη. Και αν τύχαινε καμιά φορά να βρούμε καμία -ω, τι ευτυχία!- «κόκκινη!!!» αναφωνούσαμε θριαμβευτικά, και νιώθαμε το μέλλον να ανοίγεται ευοίωνο μπροστά μας με την τύχη συμπαραστάτη σε κάθε στιγμή. Αλλά και πάλι, το κυνήγι της «κόκκινης» δε σταματούσε. Όσο περισσότερες, τόσο πολλαπλασιάζονταν οι ελπίδες και οι προσδοκίες για ένα λαμπρό και ευτυχισμένο μέλλον. Αυτά βέβαια ίσχυαν περισσότερο για μας τους νεαρούς τότε, που λόγω ηλικίας ήμασταν πιο επιρρεπείς στις προλήψεις και τις δεισιδαιμονίες. Πάντως σχόλια σαν αυτό «ακούς, τον μπαγάσα τον Γιώργο, βρήκε 5 κόκκινες! εγώ καμία» άκουγες συχνά την άλλη μέρα από τους... ζηλόφθονες.

Με την ελπίδα λοιπόν του ευοίωνου καλαμποκιού, με τα καλαμπούρια, με τα ανέκδοτα –ο Λάμπρος ήταν γνωστός και για τα πάρα πολλά ανέκδοτα που ήξερε και για τον ιδιαίτερο τρόπο με τον οποίο τα διηγούνταν, και βέβαια σ'αυτές τις περιπτώσεις έλεγε τα περισσότερα– η νύχτα προχωρούσε και η ώρα περνούσε ευχάριστα. Η ατμόσφαιρα ειδυλλιακή· λάμπες πετρελαίου με το λιγοστό τους φως επιδίδονται σε έναν άνισο αγώνα να διώξουν τις σκιές και να φωτίσουν το χώρο και τους ανθρώπους. Στο ημίφως οι λεπτομέρειες έσβηναν, τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά

χάνονταν, τα πρόσωπα γλύκαιναν, οι μορφές εξαϋλώνονταν. Και όταν έβγαине και το φεγγάρι, το σκηνικό άλλαζε εντελώς. Κάτω από το φως του, που είναι ιδιαίτερα έντονο αυτή την εποχή (τέλος καλοκαιριού, αρχές φθινοπώρου), το σκοτάδι υποχωρούσε από κάθε σκοτεινή γωνιά και οι λάμπες υποβιβάζονταν στο ρόλο ενός απλού διακοσμητικού λύχνου. Υπερκόσμιο περιβάλλον, στιγμές μαγικές που δύσκολα μπορεί να ζήσει κάποιος στις μέρες μας.

Υπό αυτές λοιπόν τις συνθήκες το ξεφλούδισμα συνεχιζόταν, η ώρα περνούσε και ο αρχικός σωρός του καλαμποκιού ολοένα μειωνόταν και χρειαζόταν αρκετά συχνά κάποιοι να σπρώχνουν τον ακαθάριστο καρπό προς τις άκρες του αλωνιού, στα πόδια των παρευρισκομένων, ώστε εύκολα να τους είναι προσιτός και να μην χρειάζεται να σηκωθούν, ενώ αναπερωνόταν και το ηθικό ορισμένων, που είχαν πτοηθεί από το μέγεθος της σοδειάς του Λάμπρου. Οι καθαρισμένες ρόκες έμπαιναν μέσα σε τσουβάλια και καθένα που γέμιζε μεταφερόταν και τοποθετούνταν το ένα δίπλα στο άλλο σ' ένα σημείο του αλωνιού. Ο φρεσκοκαθαρισμένος καρπός λαμποκοπούσε φιλντισένιος υπό το φως του φεγγαριού, αλλά εξίσου έλαμπαν από χαρά και

ικανοποίηση και τα πρόσωπα όσων είχαν μοχθήσει σκληρά γι' αυτόν. Τα τσουβάλια με τον ολοκάθαρο καρπό θα αδειάζονταν την άλλη μέρα στο αλώνι και έμελλε να χάσει κατά ένα μέρος τη λάμψη και τη στιλπνότητά του λόγω της αποξήρανσης, η οποία ήταν απαραίτητη, προκειμένου να επιτευχθεί ο χωρίς φθορές διαχωρισμός του σπυριού από το κότσαλο, κάτω από τα ισχυρά, απανωτά και ανηλεή κτυπήματα των δαρτών. Ο ήχος τους ρυθμικός και σε διάφορους συνδυασμούς –ανάλογα με τον αριθμό των ατόμων που έπαιρναν μέρος στο αλώνισμα– θα έφτανε πολύ μακριά και δεν θα αποτελούσε μυστικό το ποιος αλώνιζε εκείνη τη μέρα.

Καθώς όμως προχωρούσε η νύχτα και περνούσε η ώρα –σίγουρα πρώτες πρωινές ώρες– και ενώ η εργασία μειωνόταν, αντίθετα αυξανόταν σε πολ- λούς το αίσθημα της πείνας, οι οποίοι άρχιζαν να ανησυχούν μήπως ο Λάμπρος είχε αδιαφορήσει για τις επιταγές των παραδόσεών μας, που όριζαν ότι μετά το ξεφλούδισμα θα έπρεπε να επακολουθήσει δείπνο με... έδεσμα την κολοκυθόπιτα. Σε λίγο μια ευωδία από πίτα, ή μάλλον από πίτες, που ψήνονται, απλωνόταν καθισχυαστικά σ' όλο το χώρο, αδιαψευστος μάρτυρας ότι οι παραδόσεις και τα έθιμα και πάλι είχαν τιμηθεί δεόντως. Με το τελείωμα του ξεφλουδίσματος όλοι γεύονταν με βουλμία τις φρεσκοψημένες αχνιστές πίτες –ζυμωμένες από τα χέρια των άξιων γυναικών του σπιτιού (της μάνας του της Αθανασίας παλιότερα και της γυναικάς του Σταμάτως πιο πρόσφατα)– και έπιναν και κανένα τσιπουράκι, μην παραλείποντας να ευχηθούν για μεγαλύτερη ακόμα σοδειά την επόμενη χρονιά.

Τα ξεφλουδίσματα αποτελούν ένα χαρακτηριστικό παράδειγμα αλληλεγγύης και συνεργασίας ανάμεσα στα μέλη κλειστών κοινωνιών, που δύσκολα επικοινωνούν με τον άλλο κόσμο, δύσκολα παρακολουθούν την πρόοδο και καθυστερημένα δέχονται την ευεργετική επίδραση των νέων τεχνολογικών επιτευγμάτων. Για μένα, τα «ξεφλουδίσματα» ήταν μια ξεχωριστή εκδήλωση, μια μυστική τελετουργία σ' ένα υπερκόσμιο περιβάλλον, γι' αυτό ακόμα και σήμερα νιώθω ένα είδος υποχρέωσης γι' αυτούς που μου έκαναν την τιμή να με καλέσουν, τις λίγες βέβαια –λόγω σπουδών και λόγω επαγγέλματος αργότερα– φορές που είχα την τύχη να βρεθώ στο χωριό αυτή την εποχή.

Η στήλη της υγείας

Αυτοάνοσα νοσήματα, μια σύγχρονη μάστιγα

Μόνο στις ΗΠΑ σχεδόν 26 εκατομμύρια άνθρωποι πάσχουν σήμερα από κάποιο αυτοάνοσο νόσημα (από διαβήτη τύπου 1, ρευματοειδή αρθρίτιδα, θυρεοειδίτιδα Hashimoto και Graves, ψωρίαση, λεύκη, νόσος του Crohn μέχρι λύκο, σκληροδερμία, σκλήρυνση κατά πλάκας, ελκώδη κολίτιδα κ.α. – έχουν περιγραφεί περισσότερα από 80 νοσήματα). Πριν από είκοσι χρόνια δεν ξεπερνούσαν τα 9 εκατομμύρια. Αντίστοιχη αύξηση παρατηρείται και στην Ευρώπη. Στη χώρα μας υπολογίζεται πως περίπου το 5% πάσχει από ένα ή και περισσότερα αυτοάνοσα. Και το ποσοστό διαρκώς μεγαλώνει. Τι προκαλεί αυτή την έκρηξη; Ευθύνεται ο σύγχρονος τρόπος ζωής; Υπάρχει πρόληψη; **Κατ' αρχάς, τι σημαίνει αυτοανοσία;** Το φυσιολογικό ανοσολογικό σύστημα που είναι προορισμένο να μας προστατεύει από εχθρούς, εξωτερικούς και εσωτερικούς, δεν αντιδρά ποτέ εναντίον του εαυτού του, έχει αυτό που ονομάζεται ανοσολογική ανοχή. Αντιδρά μόνο εναντίον των εισβολέων που έρχονται από το περιβάλλον (μικρόβια, ιοί, αλλεργιογόνα κ.α.), ή από μέσα μας (όπως ο καρκίνος, που προκύπτει από τον ανεξέλεγκτο πολλαπλασιασμό νεοπλασματικών κυττάρων). Στους ανθρώπους που έχουν αυτοανοσία, όμως, το ανοσολογικό σύστημα σταματά να αναγνωρίζει ένα ή περισσότερα από τα φυσιολογικά συστατικά του οργανισμού ως “εαυτό” και αναπτύσσει διάφορους μηχανισμούς (ένας είναι τα αυτοαντισώματα) που εάν επιτεθούν στον εαυτό μας προκύπτουν τα αυτοάνοσα νοσήματα.

Προσοχή όμως, όποιος έχει θετικές αιματολογικές εξετάσεις για τα λεγόμενα “αντιυπερπηκτικά αντισώματα” ή για άλλα αυτοαντισώματα που υποδηλώνουν την παρουσία αυτοανοσίας δεν ασθενεί απαραίτητως. Ευτυχώς, μόνο κάποιοι από τους μηχανισμούς του ανοσολογικού (όχι όλοι) εκτρέπονται και ευτυχώς οι υπόλοιποι τους κρατούν σε αδράνεια. Έτσι, δεν προκύπτει απαραίτητα νόσημα. Η κλινική συμπτωματολογία των αυτοάνοσων νοσημάτων αρχίζει όταν οι ισορροπίες διαταραχθούν και οι μηχανισμοί αυτοί ενεργοποιηθούν.

Άνω του 10% των γυναικών και 5-10% των ανδρών έχουν γεννηθεί με αυτοανοσία, με ιδιαιτερότητα δηλαδή του ανοσοποιητικού (θετικά αυτοαντισώματα) χωρίς την εκδήλωση νόσου. Τα άτομα αυτά χρειάζονται απλά ιατρική παρακολούθηση και όχι θεραπεία.

Τα αυτοάνοσα νοσήματα χωρίζονται σε οργανοειδικά (ένα όργανο προσβάλλεται), όπως η θυρεοειδίτιδα Hashimoto, ο σακχαρώδης διαβήτης τύπου 1 κ.α. και σε συστηματικά (προσβάλλονται δύο ή και περισσότερα όργανα), όπως η ρευματοειδής αρθρίτιδα ή ο λύκος.

Η παθογένεια αυτών των νοσημάτων δυστυχώς παραμένει σκοτεινή, αν και με σιγουριά μιλούμε πλέον για κάποιους επιβαρυντικούς παράγοντες που – με δεδομένο το υπόβαθρο της προδιάθεσης– ευθύνονται για την πυροδότησή τους (κάπνισμα, οι στρογόνα, κάποια φάρμακα, υπερβολική έκθεση σε υπεριώδη ακτινοβολία, έλλειψη άσκησης, στρες κ.α.). Αλλά πάντα πρέπει να υπάρχει το υπόστρωμα της γενετικής προδιάθεσης. Κανόνας δεν υπάρχει, κάθε άνθρωπος αντιδρά διαφορετικά.

Είναι γεγονός ότι τα αυτοάνοσα «προτιμούν» τις γυναίκες. Ειδικά στην αυτοανοση θυρεοειδίτιδα, που πλέον έχει πάρει διεθνώς διαστάσεις επιδημίας, η σχέση γυναικών - ανδρών είναι 10 προς 1· εκεί φαίνεται ότι τα οιστρογόνα παίζουν σημαντικό ρόλο.

Ποιά είναι τα συμπτώματα των αυτοάνοσων νοσημάτων;

Επειδή υπάρχουν πολλοί διαφορετικοί τύ-

ποι νοσημάτων, τα συμπτώματα ποικίλλουν ανάλογα με το σύστημα (τα όργανα) που έχουν προσβληθεί, αλλά τα περισσότερα αυτοάνοσα νοσήματα έχουν κάποια κοινά συμπτώματα: εύκολη κόπωση, γενική κακουχία (αίσθημα αδιαθεσίας), δεκαδική πυρετική κίνηση για μεγάλο χρονικό διάστημα (εβδομάδες ή και χρόνια), αρθραλγίες, μυοσκελετικούς πόνους κ.α..

Πώς γίνεται η διάγνωση των αυτοάνοσων νοσημάτων;

Η διάγνωση βασίζεται στα συμπτώματα, στα ευρήματα της φυσικής εξέτασης και στα αποτελέσματα των εργαστηριακών εξετάσεων. Τα συμπτώματα συχνά είναι ασαφή (όπως η κόπωση). Τα αποτελέσματα των εξετάσεων μπορεί να βοηθήσουν, αλλά συχνά δεν είναι ικανά να επιβεβαιώσουν τη διάγνωση. Επίσης πρέπει να τονισθεί ότι μεμονωμένα εργαστηριακά ευρήματα χωρίς συμπτώματα δεν τεκμηριώνουν νόσο.

Αν κάποιος έχει μυοσκελετικά συμπτώματα, όπως αρθραλγίες, και μία αμφίβολα θετική εργαστηριακή δοκιμασία, μπορεί να διαγνωστεί με τον συγκεκριμένο όρο της πρώιμης ή αδιευκρίνιστης νόσου του συνδετικού ιστού. Σ' αυτή την περίπτωση, ο γιατρός μπορεί να ζητήσει από τον ασθενή να κάνει συχνά εξετάσεις.

Σε ορισμένες περιπτώσεις, είναι δυνατό να γίνει ειδική διάγνωση. Η διάγνωση αμέσως μετά την εμφάνιση των συμπτωμάτων θα δώσει την δυνατότητα για άμεση και επιθετική αγωγή. Σε κάποια νοσήματα, οι ασθενείς θα ανταποκριθούν πλήρως στη θεραπευτική αγωγή, αν η διάγνωση τεθεί νωρίς στην πορεία της νόσου.

Υπάρχει πρόληψη; Υπάρχει θεραπεία;

Από τα παραπάνω είναι εύκολο να αντιληφθεί κανείς ότι οι αυτοάνοσες ασθένειες είναι πολυπαραγοντικά νοσήματα και ότι δεν υπάρχει μία μαγική θεραπεία για την αντιμετώπισή τους.

Πρόληψη δεν υπάρχει. Ακόμα κι αν ξέρεις ότι θα εμφανίσεις κάποιο αυτοάνοσο νόσημα, δεν μπορείς να κάνεις τίποτα για να το αποτρέψεις. Η έγκαιρη διάγνωση όμως είναι πολύτιμη για να καταφέρουμε να το “κοιμήσουμε”, να επιβραδύνουμε την εξέλιξή του.

Όσο για τις θεραπείες, είναι ποικίλες και εξαρτώνται, κάθε φορά, από τη φύση του νοσήματος. Ειδικά στον τομέα της Ρευματολογίας, τα τελευταία χρόνια έχει γίνει τεράστια πρόοδος στην κατανόηση της παθογένειας – άρα και στη θεραπεία της χρόνιας φλεγμονής. Χάρη στις βιολογικές θεραπείες σήμερα εξασφαλίζεται ύφεση στη συντριπτική πλειονότητα των ασθενών με ψωρίαση, ρευματοειδή και ψωριασική αρθρίτιδα. Οι θεραπευτικές παρεμβάσεις των τελευταίων ετών έχουν καταφέρει να βελτίωσουν καθοριστικά την καθημερινότητα των ασθενών και την πορεία των νοσημάτων αυτών. Οι βιολογικές θεραπείες (που δεν είναι χημικές ενώσεις αλλά αντισώματα παρασκευασμένα στο εργαστήριο) έχουν στοχευμένη δράση: αδρανοποιούν συγκεκριμένες ουσίες οι οποίες είναι κεντρικοί “παίκτες” στον φαύλο κύκλο της φλεγμονής.

Δυστυχώς πολλές λόγος γίνεται τελευταία για εναλλακτικές θεραπείες που δήθεν βοηθούν στην αντιμετώπιση πολλών αυτοάνοσων νοσημάτων, αλλά η αλήθεια είναι ότι καμιά εναλλακτική θεραπεία δεν έχει μακροχρόνια επίδραση σε κανένα αυτοάνοσο νόσημα.

	ΜΠΑΛΑΟΥΡΑΣ Β. ΚΩΝ/ΝΟΣ Ειδικός Ρευματολόγος
	Αυτοάνοσα ρευματικά νοσήματα Λευκανάλια / Οφθαλμία Οστεοαρθρίτιδα Οστεοπόρωση Χρόνιος Μυοσκελετικός Πόνος
	ΙΑΤΡΕΙΟ ΗΛΙΟΥΠΟΛΗΣ Σοφοκλή Βενιζέλου 101 Τηλ. 210 99 20 600
	ΙΑΤΡΕΙΟ ΓΛΥΦΑΔΑΣ Γρ. Λαμπράκη 13 ☺ Λαζαράκη Τηλ. 210 96 58 142 Κιν. 6984 41 91 28 e-mail: info@reumatologosbkg.gr www.reumatologosbkg.gr

ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ

ΓΑΜΟΙ

Στις 06/10/2018, ημέρα Σάββατο και ώρα 19:00, στον ιερό ναό Ελκό-μενου Χριστού στο κάστρο της Μονεμβα-σίας, έγινε ο γάμος του **Βασίλη Παπαδό-πουλου του Δημητρίου** με την **Φανή Μπι-σκανάκη του Νικολάου**, κόρη της **Γλυκερί-ας Γιώτη του Βασιλείου** από τους Ναζαί-ους Κεντρικού.

Βασίλης & Φανή

Στις 9/12/2018, ημέρα Κυριακή και ώρα 12:00, στους Αγίους Αναργύ-ρους Ηλιούπολης, έγινε ο γάμος του **Δημη-τριάδη Γεωργίου του Δημητρίου και της Φωτεινής** από τη Θεσσαλονίκη και της **Αγ-γελοπούλου Φανής του Ιωάννη και της Θεοδώρας**, το γένος Αντωνίου από Λαγκά-δια Κεντρικού.

Φανή & Γιώργος

Ο «ΑΡΑΧΘΟΣ» εύχεται να ζήσουν ευτυχι-σμένοι.

ΘΑΝΑΤΟΙ

- Στις 7 Ιουλίου 2018, απεβίωσε στην Ανεμορράχη Άρτης όπου κα-τοικούσε, η **Ευαγγελία-Βάγγιω Ιωάννου Θεοδ. Τσάπαλη**, ετών 102. Την επομένη του θανάτου της, στον ιερό ναό του Αγίου Νι-κολάου Ανεμορράχης, εψάλη η νεκρώσιμος ακολουθία. Με το πέ-ρας του τελευταίου ασπασμού και του αποχαιρετισμού, το άψυ-χο σώμα της εκλιπούσης, αγαπητής μας Βάγγιως, ενταφιάστηκε στο νεκροταφείο Ανεμορράχης, κοντά στον άντρα της και το παιδί της Χαρίλαο, που έφυγε από τη ζωή μόλις 6 ετών. Αιωνία η μνήμη τους. Εύχομαι στις κόρες της, την Παναγιώτα, την Γεωργία, τη Σούλα και τη Βούλα να ζήσουνε να τη θυμούνται. Η Βάγγιω ήταν πολύ καλή, ήσυχη, εργατική, φιλότιμη και άνθρωπος εμπιστοσύ-νης. Αυτά για την αγαπητή μας Βάγγιω.

Με κάθε σεβασμό ο χωριανός και γείτονας Χρήστος Λαζ. Φούκας
ασχολούμενος με τα κοινωνικά

- Στις 19 Ιουλίου 2018, στο νοσοκομείο της Άρτας, απεβίωσε σε ηλικία 81 ετών ο **Κωνσταντίνος Νικολ. Καλιακάτσος** από τα Λα-γκάδια Κεντρικού Άρτης, κάτοικος Φιλιππιάδας. Την επόμενη του θανάτου του, στον ιερό ναό του Αγίου Βησσαρίωνος Φιλιππιά-δος, εψάλη η νεκρώσιμος ακολουθία. Με τη λήξη της νεκρωσί-μου ακολουθίας, του τελευταίου ασπασμού και του αποχαιρετι-σμού, το άψυχο σώμα του εκλιπόντος αγαπητού μας Κώστα ενταφιάστηκε στο νεκροταφείο της Φιλιππιάδας. Αιωνία η μνήμη του. Εύχομαι στην οικογένειά του, στα αδέρφια του και στους λοιπούς συγγενείς του, να ζήσουνε να τον θυμούνται. Γεια σου φίλε Κώστα, ώρα σου καλή. Ο γείτονάς σου ο Χρήστος Λαζ. Φού-κας, όταν ήμασταν μικρά παιδιά στα Λαγκάδια Κεντρικού.

- Στις 24 Ιουλίου 2018, απεβίωσε στο νοσοκομείο «Ευαγγελισμός», ο **Κωνσταντίνος Βασιλ. Γιαννημέλος**, ετών 77 από την Ανεμορρά-χη Άρτης, κάτοικος Αθηνών. Η κηδεία του έγινε στις 27 Ιουλίου 2018 στον ιερό ναό του Αγίου Βασιλείου στον Βύρωνα Αττικής, όπου εψάλη η νεκρώσιμος ακολουθία. Με το πέρας του τελευ-

ταίου ασπασμού και του αποχαιρετισμού του εκλιπόντος αγαπητού μας Κώστα, το άψυχο σώ-μα του ενταφιάστηκε στο νεκροταφείο του Βύ-ρωνα. Αιωνία η μνήμη του. Ο Κώστας ήταν σύ-ζυγος της Θεοδώρας Νικολ. Κυριατζή από τον Προυσό Ευρυτανίας. Ο Κώστας ήταν πολύ κα-λός, αγαπούσε το χωριό, τους συγγενείς και όλους τους χωριανούς. Διατηρούσε καφεζαχα-ροπλαστείο επί της οδού Χαριλάου Τρικούπη 92. Ήταν ταμίας του Συλλόγου της Αδελφότητας του χωριού μας, από όταν ιδρύθηκε μέχρι που έφυγε από τη ζωή. Αυτά για την ιστορία. Εύχο-μαι στη σύζυγό του Θεοδώρα, στα αδέρφια του Γιώργο, Διαμαντή και Ελευθερία και τους λοι-πούς συγγενείς και φίλους, να ζήσουν να τον θυμούνται. Γεια σου αγαπητέ Κώστα, ελαφρύ να είναι το αττικό χώμα που σε σκέπασε.

Με κάθε σεβασμό και αγάπη ο χωριανός
και φίλος Χρήστος Λαζ. Φούκας

- Στις 11 Νοεμβρίου 2018, απεβίωσε στην Αθήνα ο **Χρήστος Δημητ. Τριάντος**, ετών 63 από την Ανεμορράχη Άρτης. Η κηδεία του έγινε στις 13 Νοεμβρίου 2018, στον ιερό ναό του Αγίου Νικολάου Ανεμορράχης, όπου εψάλη η νεκρώσιμος ακολουθία. Με το πέρας της νεκρωσίμου ακο-λουθίας, του τελευταίου ασπασμού και του αποχαιρετισμού, το άψυχο σώμα του αγαπητού μας Χρήστου ενταφιάστηκε στο νεκροταφείο της Ανεμορράχης κοντά στους γονείς του. Αιω-νία του η μνήμη και των γονιών του. Εύχομαι

στην οικογένειά του, τα αδέρφια του, τους συγ-γενείς και φίλους να ζήσουνε να τον θυμούνται. Ο Χρήστος ήταν πολύ καλός, ήσυχος, ολιγομίλη-τος και εκφραζόταν πάντα με σεβασμό, αλλά η μοίρα του τον αδίκησε. Γεια σου αγαπητέ Χρή-στο. Ο Θεός να αναπαύσει την ψυχή σου.

Με αγάπη και σεβασμό ο χωριανός Χρήστος Λαζ.
Φούκας, ασχολούμενος με τα κοινωνικά

- Στις 14/11/2018, απεβί-ωσε στους Ναζαίους Κε-ντρικού η **Κυριακούλα Γ. Λαμπράκη**, σε ηλικία 92 ετών. Κηδεύτηκε την επομένη, στο Νεκροτα-φείο Ναζαίων Κεντρι-κού. Η Κούλα Γ. Λα-μπράκη ήταν και αυτή ο στυλοβάτης της οικογέ-νειας μαζί με τον αείμνηστο Γιώργο Δ. Λαμπρά-κη.

Κυριακούλα Λαμπράκη

- Στις 23 Δεκεμβρίου 2018, πέθανε στην Αθήνα ο **Βαγγέλης Αησιλιάου Μπαλαούρας** από Φτέρη Κεντρικού σε ηλικία 89 ετών, από τα ιδρυτικά μέλη του Συλλόγου μας. Η κηδεία του έγινε την επομένη στο Νεκροταφείο Καισαριανής. Ο ΑΡΑ-ΧΘΟΣ εκφράζει τα θερμά του συλλυπητήρια στους οικείους του.

Ο ΑΡΑΧΘΟΣ εκφράζει τα θερμά του
συλλυπητήρια στους συγγενείς των θανόντων.

ΜΝΗΜΟΣΥΝΑ

- Στις 15 Ιουλίου 2018, στον ιερό ναό του Αγί-ου Νικολάου Ανεμορράχης Άρτης, τελέστηκε εξάμηνο μνημόσυνο υπέρ αναπαύσεως της ψυχής του **Τηλέμαχου Χρήστου Καλτσώνη**. Αιωνία η μνήμη του. Το μνημόσυνο έγινε από την οικογένειά του. Να ζήσουνε να τον θυ-μούνται.

Ο ξάδελφος Χρήστος Λαζ. Φούκας.

- Στις 22 Ιουλίου 2018, στον ιερό ναό του Αγί-ου Νικολάου Ανεμορράχης Άρτης, εψάλη Ζετές μνημόσυνο υπέρ αναπαύσεως της ψυ-χής του **Γεωργίου Κων/νου Τριάντου**. Αιωνία η μνήμη του. Το μνημόσυνο έγινε εκ μέρους της οικογενείας του. Να ζήσουνε να τον θυ-μούνται. Γεια σου αξέχαστε ανιψιέ Γιώργο.

Ο μπάρμπαρ σου Χρήστος Λαζ. Φούκας.

- Στις 21 Οκτωβρίου 2018, στον ιερό ναό του Αγίου Νικολάου Ανεμορράχης Άρτης, έγινε ετήσιο μνημόσυνο υπέρ αναπαύσεως της

ψυχής του **Δημητρίου Κων/νου Βασιλ. Φού-κα**. Αιωνία η μνήμη του. Το μνημόσυνο έγινε εκ μέρους της γυναίκας του και των παιδιών του με τις οικογένειές τους. Να ζήσουνε να τον θυμούνται. Γεια σου Δημήτρη, ο ξάδελ-φός ο Χρήστος. Χαιρετισμούς στην αδελφού-λά σου και ξαδέλφη μου Αννούλα.

- Στις 4 Νοεμβρίου 2018, στον ιερό ναό του Αγίου Νικολάου Ανεμορράχης Άρτης, τελέ-στηκε Ζετές μνημόσυνο υπέρ αναπαύσεως της ψυχής της **Βασιλικής Ιωαν. Καλτσώνη**, σύζυγος Στεφάνου Λιβέρη. Το μνημόσυνο έγινε εκ μέρους του αντρός της και των παι-διών της. Να ζήσουνε να την θυμούνται. Γεια σου Βάσω. Αιωνία σου η μνήμη.

Ο μπάρμπαρ σου Χρήστος Λαζ. Φούκας.

- Στις 23/12/2018, στον Άγιο Νικόλαο Ναζαίων Κεντρικού, τελέστηκε 40ημερο μνημόσυνο της **Κούλας Γ. Λαμπράκη**

Μεταφορά οστών

Τα οστά του αείμνηστου Γιάννη Θεοδώρα μεταφέρθηκαν στο Νεκροταφείο των Ναζαίων.

Στις 13 Δεκεμβρίου 2018, σε ηλικία 97 ετών, απεβίωσε και κηδεύτηκε σε κλί-μα θαυμάσιας συγκίνησης ο παλιός ιερέ-ας **Νικόλαος Κίτσος**, πρώην εφημέριος του ιερού ναού Αγίου Γεωργίου Άρτας με καταγωγή από το Βαθύκαμπο Κε-ντρικού, όπου και λειτουργούσε για πολλά χρόνια.

Στη νεκρώσιμη ακολουθία που εψάλη πα-ρέστησαν **οι Σεβασμιώτατοι Μητροπολί-τες πρώην Άρτης κ. Ιγνάτιος και Άρτης κ. Καλλίνικος**.

Στο σύντομο χαιρετισμό του **ο Σεβασμιώ-τατος Μητροπολίτης πρώην Άρτης κ. Ιγνάτιος** τόνισε την προσωπικότητα του μακαριστού Πρωτοπρεσβυτέρου Νικολά-ου, ο οποίος αξιώθηκε από τον Θεό να λά-

Το «ύστατο χαιρε» στον Πρωτοπρεσβύτερο Νικόλαο Κίτσο, της Ιεράς Μητροπόλεως Άρτης

βει το μεγάλο χάρισμα, το οποίο τίμησε πραγματικά και με τη ζωή του δόξασε το όνομα του Θεού, αποτελώντας φωτεινό παράδειγμα για τους Ιερείς, αλλά και για τον λαό του Θεού.

Έζησε σε δύσκολα χρόνια, εκείνα του 1940, και δεν μπόρεσε να ολοκληρώσει τις σπου-δές του. Όμως είχε όρεξη, ήταν δραστήρι-ος άνθρωπος δεν το άφησε και ως κληρι-κός πλέον προχώρησε και τελείωσε τις Γυ-μνασιακές του Σπουδές στην ηλικία των 40 ετών.

Εργάστηκε ως ιερέας σε όλες τις ενορίες που πέρασε, με τελευταία εδώ, την ενορία του Αγίου Γεωργίου στην πόλη της Άρτας

έως της συνταξιοδότησής του.

Άνθρωπος της προσφοράς, με εκκλησια-στικό ήθος υπηρέτησε την Εκκλησία. Με αυτή την βιωτή του δίπλα είχε συμπαρα-στάτη μια αγία ψυχή, την καλή του Πρε-

σβυτέρα Αγγελική, η οποία με ταπεινότητα και αγάπη στάθηκε στον σύζυγό της ιερέα. Δημιούργησαν μια όμορφη οικογένεια με 4 παιδιά που τα καμάρωνε βλέποντάς τα να έχουν πνεύμα Θεού και αγάπη στην Εκ-κλησία. Και αυτό πρέπει να αισθάνεται ο ιερέας όχι μόνο για τα παιδιά της οικογε-νείας του, αλλά για όλα τα πνευματικά παιδιά, τα παιδιά της ενορίας του και να στέκεται κοντά τους με θυσιαστική προ-σφορά και με αγάπη.

Ακολούθησε η ταφή του στο παλαιό Κοι-μητήριο της Άρτας, την οποία έκανε **ο Σεβ. Μητροπολίτης Άρτης κ. Καλλίνικος**.

Επικοινωνία με τους αναγνώστες μας

ΚΩΣΤΑΣ ΓΕΩΡΓΑΚΗΣ

ΚΕΡΚΥΡΑΣ 25Δ
Ν.ΕΡΥΘΡΑΙΑ ΑΤΤΙΚΗΣ
ΤΗΛ. 210 8071292, 6937376043

ΠΡΟΣ: **Την Εφημερίδα «ΑΡΑΧΘΟΣ»**
ΚΑΡΝΕΑΔΟΥ 20, ΗΛΙΟΥΠΟΛΗ 16346
ΑΘΗΝΑ

Δημοτικό Σχολείο Τραπεζακίου

Κύριε Διευθυντά, Καλημέρα σας.

Εύχομαι από καρδιάς σε σας, τους αναγνώστες της εφημερίδας σας και σε όλους τους παραράχθιους Χρόνια Πολλά και προπάντων καλά και Καλή Χρονιά.

Σας στέλνω την παρούσα σχετικά με το Δημοτικό Σχολείο Τραπεζακίου. Το αν θα το δημοσιεύσετε ή όχι εναπόκειται στη δική σας κρίση και επιλογή.

Το Δημοτικό Σχολείο στο Τραπεζάκι του Διστράτου ανακατασκευάσθηκε το έτος 1995 από τους αδελφούς Γεωργάκη οι οποίοι τοποθέτησαν στον προαύλιο χώρο και το άγαλμα της ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ. Η ανακατασκευή του έγινε χωρίς να αλλάξει η αρχιτεκτονική του μορφή, στον ίδιο χώρο και με τη χρησιμοποίηση όσων υλικών μπορούσαν ακόμα να αξιοποιηθούν (ιδιαίτερα της πέτρας).

Ο χώρος και το κτίσμα είναι ιστορικά επειδή εκεί έγινε η πρώτη συνδιάσκεψη των ανταρτικών ομάδων, **πριν αρχίσουν να χτυπιούνται μεταξύ τους**, προκειμένου να συντονιστούν οι ενέργειες κατά των Γερμανών κατακτητών. Γι αυτό και διατηρείται σαν **Μουσείο Εθνικής Αντίστασης**.

Όλα τα παραπάνω αναγράφονται σαν πρόλογος για **να θυμούνται οι παληότεροι και να μαθαίνουν οι νεότεροι!!!!**

Και τώρα ερχόμαστε στο προκείμενο: Το Σχολείο αυτό με την ιστορική του σημασία κινδυνεύει να πέσει επειδή υπάρχει καθίζηση στα κατάντη του η οποία κάθε χρόνο και μεγαλώνει. Η ορθή αντιμετώπιση του προβλήματος, νομίζω πως, θα ήταν να κατασκευασθεί κατάντη που κτιρίου τοίχος υποστήριξης θεμελιωμένος σε σταθερό έδαφος. Αντί αυτού, τον περασμένο Δεκέμβρη είδαμε να κατασκευάζεται μπροστά από το κτίσμα στον προαύλιο χώρο **καλαίσθητος πέτρινος τοίχος (πεζούλι θα λέγαμε οι παληότεροι)**, ο οποίος όμως δεν βοηθάει καθόλου στην αντιμετώπιση του προβλήματος της καθίζησης του εδάφους. Άρα ο κίνδυνος για το Σχολείο παραμένει και μάλλον μεγαλώνει, εφόσον με τον τρόπο που κατασκευάσθηκε το πεζούλι, μαζεύει τα νερά απ' όλη την πλατεία και τα κατευθύνει στην κάτω γωνία του σχολείου, **οπότε η κατάσταση επιδεινώνεται**.

Προς επίρρωση των παραπάνω διαπιστώσεων και για να μην θεωρηθεί από κάποιον (καλόπιστα ή κακόπιστα) ότι πρόκειται για αυθαίρετους ισχυρισμούς, επισυνάπτονται στην παρούσα φωτογραφίες του χώρου όπου φαίνεται και η καθίζηση και το πεζούλι που κατασκευάσθηκε.

Έχοντας την άποψη ότι επιβάλλεται αυτό το κτίσμα να διατηρηθεί και να ζήσει, υποβάλλω σήμερα μέσα από την εφημερίδα σας **το αίτημα αλλά και την παράκληση προς κάθε αρμόδιο άρχοντα της περιοχής μας να προβεί στις απαιτούμενες ενέργειες για την υποστήριξη του Σχολείου**.

Σας ευχαριστώ
για τη φιλοξενία
ΚΩΣΤΑΣ ΓΕΩΡΓΑΚΗΣ

Το άγαλμα της Ελευθερίας

Δ. Σχολείο Τραπεζακίου με φόντο το ξεροβούνι!

Μια αγάπη...

Αφορμή στάθηκε ένα υπέροχο άρθρο που ήρθε μπροστά μου κάποια στιγμή... Μου έφερε τόσες μνήμες, τόσες γλυκές θύμησες... Τίτλος του, «το χωριουδάκι μου».

Έτσι στο μυαλό μου ήρθε το δικό μου χωριουδάκι!! Εκεί που περνάμε και περνούσαμε ανέκαθεν τις διακοπές του καλοκαιριού και τις Άγιες μέρες του Πάσχα...

Από μικροί, ίσως από τότε που αρχίσαμε να έχουμε αναμνήσεις, είχαμε ένα ιδιαίτερο δέσιμο με το χωριό μας. Ήταν οι γιαγιάδες μας, οι παππούδες μας, οι συγγενείς, οι φίλοι μας.. Ήταν ίσως και η αγάπη των γονιών μας που ενίσχυσε αυτή την αγάπη και μας έκανε να περιμένουμε με λαχτάρα την επίσκεψή μας εκεί.

Μόλις τελειώναμε τα σχολεία η ανυπομονησία ήταν μεγάλη. Συγκεκριμένα, εμείς πηγαίναμε με τη μαμά μου και ο μπαμπάς στην άδειά του.

Αυτό φάνταζε σαν τον παράδεισο στα παιδικά μας μάτια και σαφώς συνεχίζει και παραμένει ο «επίγειος παράδεισος» των τωρινών χρόνων... Δεν υπήρχαν κινητά, μηνύματα και ενημερώσεις πως πηγαίνουμε, ήταν ένα ραντεβού άτυπο...

Τόσα χρόνια πέρασαν, η προσμονή και η αγάπη ίδια!! Ο Θεοπόταμος είναι εκεί... μας περιμένει στις χαρές μας αλλά και στις λύπες μας, να ξεπλύνει τα δάκρυά μας.

Το χωριό μας είναι ένα κομμάτι που δε μπορούμε και δε θέλουμε να αποβάλουμε. Γιατί αν το σβήσουμε, σβήνουμε όμορφες αναμνήσεις και ανθρώπους που αξίζουν πολλά για εμάς!! Ανθρώπους που θέλουμε να κρατήσουμε στη ζωή μας για πάντα, αν αυτό είναι εφικτό, γιατί αξίζουν μια θέση εκεί.

Το χωριό μου το αγαπώ γιατί μπορώ να το αποκαλώ «δικό μου»!!! Και μένει πάντα στην ψυχή μου όσο μακριά κι αν βρίσκομαι. Το αγαπώ γιατί εκεί συγκεντρώνονται οι άνθρωποί μου... γιατί εκεί βρίσκονται οι ρίζες μου και όλοι αυτοί που τις κρατούν ζωντανές.

Το αγαπώ γιατί πάντα είναι το καταφύγιό μου!

Πόσα γλέντια δεν κάναμε, πόσες φωτιές δεν ανάψαμε στην ακρογιαλιά του Αράχθου, πόσα καλαμπόκια δεν ψήσαμε (κλοπιμαία ενίοτε, μετά από τόσα χρόνια μου επιτρέπεται μια τέτοια μαρτυρία). Πόσα σκιρτήματα δε ζήσαμε... πόσες στεναχώριες δεν ξεπεράσαμε... πόσα μεσημέρια δεν απολαύσαμε τα γάργαρα νερά..

Πόσες «παγωμένες» δεν ήπιαμε στα πανηγύρια...

Όλα όσα νιώσαμε και όσα συνεχίζουμε να νιώθουμε, δε γίνεται να μεταφερθούν σε ένα κείμενο.

Στο σήμερα μεταφέρουμε το ίδιο στα δικά μας παιδιά... Κι επειδή γίνεται αβίαστα, λόγω συναισθημάτων, νιώθουν ακριβώς το ίδιο...

Τα βλέπουμε να έχουν την ίδια προσμονή... να ρωτούν και να ξαναρωτούν «πότε θα πάμε». Για μένα είναι ο δικός μου τόπος, το καταφύγιό μου, οι δικοί μου άνθρωποι.

Μαίρη Μήτσου

ΤΙΜΗΤΙΚΗ ΔΙΑΚΡΙΣΗ ΒΙΝΤΕΟ «Tiny souvenir»

Αγαπημένοι μου φίλοι.

Λίγο πριν από το τέλος της χρονιάς που φεύγει, είχα τη χαρά να λάβω μια αναπάντεχη τιμητική διάκριση.

Το βίντεό μου “Tinysouvenir” διακρίθηκε από τον σκηνοθέτη Αργύρη Παπαδημητρώπουλο για να συμμετάσχει στην έκθεση «Ένα Λεπτό Αθήνα» στο Μουσείο Μπενάκη της Πειραιώς 138.

Το καλοκαίρι, το Πρόγραμμα των Αρχείων Νεοελληνικής Αρχιτεκτονικής (ΑΝΑ), του Μουσείου Μπενάκη και ο κριτικός κινηματογράφου Θοδωρής Κουτσογιαννόπουλος, κάλεσαν όλους τους Αθηναίους πολίτες να καταγράψουν ένα μονόλεπτο “καρέ”, με μια απλή κάμερα κινητού σε κάθετο πλάνο, με θέμα την Αθήνα και την αρχιτεκτονική της αλλά και όσα σημαίνει η πόλη για το καθένα.

Σαν λάτρης της Αθήνας και σταθερός κάτοικος του κέντρου της, γοητεύτηκα από την πρόσκληση, δημιουργώντας το βίντεο με τίτλο «Tiny souvenir».

Η τιμητική διάκριση του βίντεό μου, εγκαινιάστηκε το βράδυ της 5^{ης} Δεκεμβρίου 2018 στην Πειραιώς 138, αναγνωρίζοντάς το ως πρώτο, ο σκηνοθέτης Αργύρης Παπαδημητρώπουλος, ανάμεσα στα οκτώ καλύτερα από αμέτρητες συμμετοχές, σε μια βραδιά πολυφωνικής τέχνης με θέμα την πόλη της Αθήνας, με την κριτική επιτροπή των σημαντικών σκηνοθετών και αρχιτεκτόνων να σχολιάζει και να τεκμηριώνει τις επιλογές της.

Ο κριτικός κινηματογράφου Θοδωρής Κουτσογιαννόπουλος, επιμελήθηκε με αρμονία και βλέμμα ιδιαίτερο, μια έκθεση περίπου 70 συμμετεχόντων μονόλεπτων βίντεο πλάι σε αρχιτεκτονικές μακέτες και σημαντικά αρχεία των Αθηνών από τη Συλλογή του Μουσείου, που σας περιμένει να την επισκεφτείτε.

Από τις 06/12/2018 - 05/01/2019, Μουσείο Μπενάκη, Πειραιώς 138

Βασιλική Σπύρου του Παναγιώτη

ΣΥΝΔΡΟΜΕΣ ΑΡΑΧΘΟΥ

ΟΝΟΜΑΤΕΠΩΝΥΜΟ	ΠΟΣΟ		
1. ΣΠΥΡΟΥ ΚΑΡΑΜΠΑΛΗ ΕΛΕΝΗ	20,00 €	8. ΤΣΙΒΟΛΑΣ ΣΤΕΦΑΝΟΣ	10,00 €
(ΣΤΗ ΜΝΗΜΗ ΤΗΣ ΒΑΣΙΛΙΚΗΣ Γ. ΣΠΥΡΟΥ)		9. ΑΡΑΠΗ ΛΑΜΠΡΙΝΗ ΤΟΥ ΣΩΚΡΑΤΗ	25,00 €
2. ΣΠΥΡΟΥ ΒΑΣΙΛΙΚΗ ΤΟΥ ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ	20,00 €	10. ΜΕΪΜΑΡΑΚΗ ΙΩΑΝ. ΕΥΑΓΓΕΛΙΑ	
3. ΠΡΟΜΗΘΕΑΣ ΑΤΕΒΕ	50,00 €	(ΣΥΖ. ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΗ ΑΡΑΠΗ)	50,00 €
4. ΚΑΛΙΑΚΑΤΣΟΣ ΓΙΩΡΓΟΣ – ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ	20,00 €	ΣΥΝΟΛΟ	245,00€
5. ΚΩΣΤΑΓΙΩΡΓΟΣ ΙΩΑΝ. ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ	20,00 €	ΓΙΑ ΤΑ ΕΡΓΑ ΠΟΥ ΓΙΝΟΝΤΑΙ ΣΤΟ ΣΧΟΛΕΙΟ	
6. ΛΑΜΠΡΑΚΗΣ Γ. ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ	20,00 €	Ο ΓΙΑΝΝΗΣ Κ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΑΚΗΣ ΠΛΗΡΩΣΕ	100 €
7. ΜΑΝΟΣ ΑΝΤΩΝΗΣ	10,00 €		

artagoal.gr

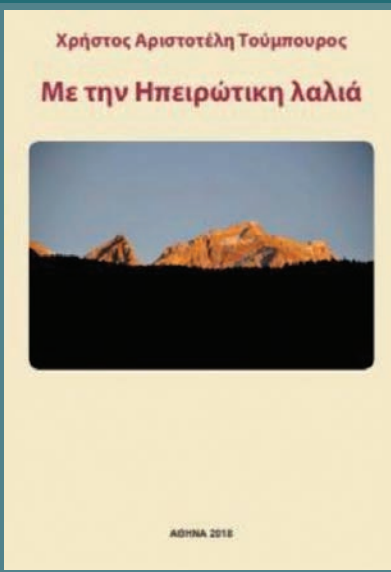
Θοδωρής Χρ. Σπύρου
Τ. 6942 650996
info@artagoal.gr

εκοράρει στην ενημέρωση...
και σας διαφημίζει!!!

Παρουσιάστηκε στην Άρτα το βιβλίο του πατριώτη μας Χρήστου Α. Τούμπουρου

Στην κατάμεστη αίθουσα του Επαγγελματικού Επιμελητηρίου Άρτας, με τη συμμετοχή του Δημάρχου Κεντρικών Τζουμέρκων κ. **Μαρίνου Γαρνέλη** και ολόκληρου σχεδόν του Δημοτικού Συμβουλίου, παρουσιάστηκε το βιβλίο «**Με την Ηπειρώτικη λαλιά**», του πατριώτη και συνεργάτη της εφημερίδας μας **Χρήστου Α. Τούμπουρου**, «**Με την Ηπειρώτικη Λαλιά**». Το βιβλίο παρουσίασαν οι **Βάσω Παππά**, και η **Ρένα Τριχιά**, Φιλολόγοι. Το συντονισμό της παρουσίασης είχε η **Κατερίνα Σχισμένου**, Φιλολόγος-Μεταφράστρια η οποία έχει γράψει και την Εισαγωγή του βιβλίου.

Το βιβλίο, όπως είπαν και οι ομιλήτριες, είναι μια κατάθεση, φόρος τιμής στον Ηπειρώτικο πολιτισμό και ιδιαίτερα στη Τζουμερκιώτικη λαλιά και αξίζει κάθε Ηπειρώτης να το διαβάσει.

Η Βάσω Παπά ήταν μια από τις παρουσιάστριες. Δημοσιεύουμε την ομιλία της.

Πριν από πολλά χρόνια -στα τέλη της δεκαετίας του 60- άκουσα η ίδια ένα διάλογο μεταξύ δύο παιδιών τεσσάρων - πέντε ετών, του Δημήτρη και της Αννούλας. Ο Δημήτρης μεγαλώνει στην Αθήνα και ήρθε για το Πάσχα στον παππού και τη γιαγιά, η Αννούλα ζει σε μια λαϊκή γειτονιά της Άρτας. Μια μέρα που τα παιδιά έπαιζαν στην αυλή της Αννούλας ακούγεται από τη θρύση ένας περίεργος θόρυβος. Γυρίζει ο Δημήτρης και ρωτάει.

- Αννούλα, γιατί κάνει έτσι η θρύση σας;
- Γιατί έχει μέσα ένα φίδε, απαντά το κοριτσάκι.

Όχι φίδε, φίδι, τη διορθώνει ο μικρός. Κι απαντά η Αννούλα: Φίδε, Δημήτρη. Εμένα η μαμά μου μου είπε να μιλώ Αθηναίκα όπως εσύ, όχι βλάχικα.

Τότε δεν έδωσα σημασία στη γλωσσική και κοινωνική σημειολογία του διαλόγου. Αργότερα και τώρα περισσότερο με αφορμή το βιβλίο «**Με την Ηπειρώτικη λαλιά**» του **Χρήστου Τούμπουρου**, αντιλαμβάνομαι ότι ο διάλογος αυτός είναι ενδεικτικός μιας νοοτροπίας που επικράτησε στα χρόνια της μεγάλης εσωτερικής μετανάστευσης κυρίως προς τα μεγάλα αστικά κέντρα και που αποθάρρυνε της χρήση της ντοπιολαλιάς προκειμένου ο εξ επαρχίας προερχόμενος, να αποφύγει τη ρετσινιά του «βλάχου». Έτσι χάθηκε ένα μεγάλο μέρος από την πλούσια τοπική γλώσσα και μαζί της εξασθένησαν μνήμες, μυρωδιές, ακούσματα και συναισθήματα που συνδέονται πάντα με αυτή.

Σήμερα όμως, ο συντοπίτης μας συγγραφέας Χρήστος Τούμπουρος δίνει με το βιβλίο του τα διαπιστευτήρια στην ηπειρώτικη λαλιά, που εξακολουθεί να παραμένει παραγκωνισμένη, γιατί οι παλιοί λιγοστεύουν και οι νέοι διαμορφώνουν τη γλώσσα τους από ισχυρούς ομογενοποιητικούς παράγοντες, όπως το ενιαίο εκπαιδευτικό σύστημα, τα ΜΜΕ, το διαδίκτυο κ.ά.

Θα ήθελα, πριν προχωρήσω στη δική μου προσέγγιση του βιβλίου, να ευχαριστήσω τον Χρήστο ειλικρινά, γιατί εμπιστεύθηκε τη συμμετοχή μου σ' αυτή την παρουσίαση και να πω ότι ως Τζουμερκιώτισσα και μαθήτρια πριν από πολλά χρόνια του Γυμνασίου Αγνάντων, αισθάνομαι αυτή τη συμμετοχή ως προσκύνημα στα χώματα που μεγάλωσα και στους ανθρώπους που υπήρξαν μέρος των βιωμάτων μου και επηρέασαν την πορεία μου.

Το βιβλίο λοιπόν «Με την Ηπειρώτικη λαλιά» χωρίζεται από τον ίδιο τον συγγραφέα σε τρία μέρη. Το πρώτο μέρος, οι

«Ελεύθεροι Προβληματισμοί», υποδιαιρείται σε τρεις ενότητες. Το δεύτερο έχει τον τίτλο «Λαογραφικά Σημειώματα» και το τρίτο είναι μια κραυγή για την παράδοση και ιδιαίτερα για το παραδοσιακό πανηγύρι. Δύο προλογικά εξαιρετικά κείμενα. «Τι μας δίνει με την Παράδοση» και «Η αυτοσύσταση», σηματοδοτούν από τη μια την αγάπη, τον πόνο και τον θαυμασμό για τον τόπο μας και από την άλλη τον ιδιαίτερο χαρακτήρα του Χρήστου ο οποίος «δεν κολυμπά με το ρεύμα για να φτάσει εύκολα στη θάλασσα».

Αρχίζοντας από τους ελεύθερους προβληματισμούς και ρίχνοντας μια ματιά στους τίτλους των κειμένων, διαπιστώνει κανείς το πλήθος και την ποικιλία των θεμάτων με τα οποία καταπιάνεται ο συγγραφέας. Η ιστορία, η πολιτική, το δίκαιο, η ειρήνη, η ποίηση και οι ποιητές, η πολιτιστική καταρκύλα, η φιλανθρωπία, η αξιολογία, η προσφυγιά, η γυναίκα, είναι όλα τα θέματα που τον απασχολούν και που σαν ευαίσθητος σειсмоγράφος των πάσης φύσεως προβλημάτων τα χαρτογραφεί, τα ελέγχει και τα σχολιάζει με τον δικό του απαράμιλλο τρόπο.

Επετειακού χαρακτήρα είναι τα κείμενα της πρώτης ενότητας, όπου γεγονότα-σταθμοί ιστορικοί, όπως το '21, το '40, η Εθνική Αντίσταση, το Πολυτεχνείο, η ημέρα της Δημοκρατίας και πολλά άλλα, μπαίνουν στο μικροσκόπιο της προσωπικής του ματιάς. Το ιδιαίτερο χαρακτηριστικό αυτών των κειμένων που τα διαφοροποιεί από ανάλογες καταγραφές είναι ότι δε γίνεται αναδιήγηση γεγονότων, αλλά αυτά λειτουργούν ως ερέθισμα για να προσεγγίσει ο συγγραφέας τους επετειακούς εορτασμούς και αφού διερευνά με κριτικό πνεύμα τα μηνύματά τους, εκφράζει την απογοήτευσή του, τη θυμωμένη πικρία του, για τις επαγγελίες που ξεχάστηκαν, για τα όνειρα που λεηλατήθηκαν και διαψεύστηκαν οι προσδοκίες των ανθρώπων με αποτέλεσμα «Η πολιτική συνείδηση ανύπαρκτη, η πολιτική κουβέντα “αμούρες” και “φιστούρες”».

Ποικίλου περιεχομένου είναι και η δεύτερη ενότητα. Η πείνα και οι ποιητές, η ιδιότυπη αλλά ανεπαίσθητη σήμερα υποδού-

λωση των ανθρώπων, με εργαλεία την παραπληροφόρηση και τον καταναλωτισμό, που δεν αφήνουν «κρότο κτιστών ή ήχον», αλλά κλονίζουν ύπουλα τα θεμέλια της ελευθερίας. Τον απασχολεί επίσης το θέμα της παιδείας, που σ' αυτόν τον αλλοπρόσαλλο κόσμο είναι η μόνη ασφαλής και σταθερή αξία, τα μόνα άνθη που μπορούν να κλείσουν «το χάσμα που άνοιξε ο σεισμός». Ακόμη, οι πολιτικές «στοκιές» όσων κυβερνούν και αυτών που αδημονούν να τους αντικαταστήσουν, δεν μπορούσαν να περάσουν απαρατήρητες από έναν συνειδητοποιημένο πολίτη.

Βασιλική Παπά, σύζυγος Οδυσσέα Δήμου Γεωπόνου και Χρήστος Τούμπουρος

Και κει, ανάμεσα στα κείμενα προβληματισμού και περίσκεψης, παρεμβάλλονται και κάποια με χιούμορ, ειρωνεία ή σαρκασμό, βιωματικά κείμενα που αποφορτίζουν τον αναγνώστη ή τον απενοχοποιούν από δικές του παρόμοιες εμπειρίες, όπως «Η διακοπή της δίαιτας», ή τον προβληματίζουν όταν σκεφτεί ότι το παραγόμενο πολιτιστικό προϊόν που προωθείται από τα ΜΜΕ και καταναλώνεται από μεγάλο μέρος του κοινού, έχει σαν αποτέλεσμα τη δημιουργία του «πολιτισμού της Σούλας», η οποία αγωνίζεται με πάθος να μυήσει τους ακροατές της στη δική της μουσική αισθητική του τύπου: «Αν θες ν' ανοίξεις της καρδιάς μου τις πόρτες, βγάλε τα ρούχα και έλα με τις μπότες», ή το άλλο εμπνευσμένο: «Και ήταν ένα φεγγάρι σαν κομμένο νύχι άλλο να σου λέω κι άλλο να σου τύχει».

Και κλείνει το μεγάλο κεφάλαιο των προβληματισμών με θέματα πολύ επίκαιρα, πολύ σημαντικά, ιδιαίτερα προβαλλόμενα ή αποσιωπούμενα από τα ΜΜΕ, ανάλογα με την οπτική ή τον στόχο τους, όπως για τα παιδιά που πήραν των ομματιών τους και έφυγαν, ή για το φάρμακο, που έγινε εμπόρευμα και μετατράπηκε σε φαρμάκι για τον άνθρωπο.

«Πεθύμησα να στολιστώ με γιορτερό στολίδι

Να πάγω στην πατρίδα μου, σ' αγαπητό ταξίδι».

Γεώργιος Βιζυηνός

Ένα αγαπητό ταξίδι, αλλά μνήμης στα Τζουμέρκα, είναι το δεύτερο μέρος του βιβλίου «Λαογραφικά Σημειώματα» σε

κείνα τα χρόνια της φτώχειας και της στέρσης, αλλά και χρόνια με έντονη παραδοσιακή ζωή.

Χωρίς ψευδοηθολογίες και χωρίς τη λαογραφία των σαλονιών, ο συγγραφέας παραθέτει ένα πλήθος ηθών και εθίμων, όπως ο ίδιος τα έζησε ή όπως τα άκουσε, κυρίως από τη γιαγιά του Χρίστaina, χωρίς να τα φτιασιδώσει. Παράλληλα, στέκεται μπροστά σε πρόσωπα υπομονής, αλληλεγγύης, θυμοσοφίας, αλλά και καπατσοσύνης. Ο ρόλος της πεθεράς, η προξενήτρα, το πανωπρόικι «ως συρραπτικό του παρθενικού υμένα», η μοίρα του σώγαμπρου κ.λπ. είναι θέματα που νοσταλγικά θα θυμηθούν οι μεγάλοι, ενώ οι νέοι θα δουν τις ιδιότυπες διαδρομές που έγιναν για να φτάσει η κοινωνία στο σήμερα.

Η παράδοση με emphatic αναφορά στο πανηγύρι είναι το τρίτο και τελευταίο μέρος του εξαιρετικού πονήματος όπου ο συγγραφέας υποδεικνύει χαρακτηριστικά δείγματα του πολιτιστικού ξεπεσμού που έχει απλώσει τα πλοκάμια του ακόμη και κει που κατ' εξοχήν η παράδοση ευδοκίμωσε. «Παράδοση που εξαρτάται από τη χρηματοδότηση ή διαφορετικά από την αρπαχτή, από τις φίρμες με τα λαμέ πουκάμισα και τις ακριβοπλούμιστες τουαλέτες, από τα ντραμς, τα αρμόνια κ.λπ., ασφαλώς και δεν είναι παράδοση. Είναι μια ιερόσυλη πράξη που επεικώς θα ονομάζονταν της παραδόσεως ο βιασμός».

Αλλά ο συγγραφέας δεν βάζει σ' αυτό το σημείο την τελεία. Κρατά ως επίλογο ένα κείμενο όπου ξεχειλίζουν οι μνήμες, η νοσταλγία και η απέραντη θλίψη για τον πλάτανο της κεντρικής πλατείας των Αγνάντων, που «έβαζε τη σφραγίδα του» σ' όλες τις εκδηλώσεις της κοινωνικής ζωής του χωριού, αλλά τώρα πεθαίνει χτυπημένος από την αρρώστια των πλατάνων. Ο συγγραφέας είναι αυτό που γράφει.

Κλείνοντας και επιχειρώντας μια προσωπική αξιολόγηση, θα έλεγα ότι ο Χρήστος Τούμπουρος διαθέτει ένα μοναδικό προσωπικό ύφος, όπου συνυφίνεται ο ιδιωματικός τζουμερκιώτικος λόγος, με τον δοκιμακό και τον ποιητικό, πράγμα που κάνει το γράψιμό του ιδιαίτερα δυνατό και ενδιαφέρον.

Μαθησιακά άπληστος, βάζει σε κίνηση έναν σπάνιο μηχανισμό που εύκολα περνάει από τον πεζό στον ποιητικό λόγο χωρίς νοηματικές ρωγμές στη σύνθεση, ώστε να αναρωτιέται κανείς αν είναι αυτό θέμα παγιωμένης προσωπικής τεχνικής ή απαίτηση της άλλης του ικανότητας, της ποιητικής να εκφραστεί ισοδύναμα με τον πεζό λόγο, ή αυτόνομα.

Αυτά ήταν όσα εγώ αποκόμισα από το εξαιρετικό βιβλίο του Αγναντίτη συγγραφέα που σημειωτέον -κατά τη γνώμη μου- απευθύνεται σε όλους εκείνους, ανεξάρτητα από την ηλικία, που δεν είναι βέβαιοι για την αλήθεια του.

Καθένας βέβαια που θα διαβάσει το βιβλίο, θα βγάλει τα δικά του συμπεράσματα ανάλογα με τα δικά του κριτήρια, την οπτική και τα βιώματά του. Το βιβλίο πάντως έχει πλούσιο υλικό για να ταυτιστεί κανείς ή να διαφωνήσει, πάντως να μη μείνει αδιάφορος.

Αγαπητέ, Χρήστο, δε θα πω, όπως συνηθίζεται, καλοτάξιδο το βιβλίο. Αυτό είναι βέβαιο. Θα ευχηθώ όμως να είναι προπομπός ενός ακόμη βιβλίου, αν και είμαι σίγουρη ότι το έχεις δρομολογήσει.

Σας ευχαριστώ που με ακούσατε.